Ч. 241 (15.042). Львів, субота 29. жовтня 1938. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 240-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Легіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 "
піврічно . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чеська і словацька меншина у Карпатській Україні складає заяву льояльности новому урядові.

В четвер передполуднем представники чеської та словацької меншини відвідали віцегубернатора О. Бескида та запевнили його про льояльність супроти уряду. Опісля прем. о. Волошин приняв делегацію; авдієнція мала дуже щирий характер.

Міністр Ревай вернувся до Ужгороду.

В середу в годині 15.30 прилетів до Ужгороду з Праги мін. Ю. Ревай.

Він брав участь у засіданні праського уряду.

ГРАТУЛЯЦІЇ.

Новий премієр о. А. Волошин дістав звідусіль чимало гратуляційних телеграм.

Уряд Карпатської України припинив діяльність усіх партій.

Як подають словацькі радіостації, уряд Карпатської України припинив діяльність усіх політичних партій.

Домівки розвязаних партій опечатано, і всі документи забезпечено аж до покінчення слідства.

Берлін домагався димісії б. прем. Бродія?

Б. ПРЕМІЄР БРОДІЙ АРЕШТОВАНИЙ?

Праський кореспондент „Курєра Варшавского" твердить, що б. премієр Бродій дістав димісію в першу чергу на домагання Берліна.

Як подає ПАТ, у Празі ходять поголоски, що б. прем. Бродій арештований. Його важко віднайти.

Б. ПРЕМІЄР БРОДІЙ НЕ МОЖЕ КОРИСТУВАТИСЯ ПОСОЛЬСЬКОЮ НЕДОТОРКАНІСТЮ.

Як подає ПАТ, постійний парляментарний комітет (що заступає законодатні палати) уневажнив посольську недоторканість б. премієра Бродія. Тепер вільно його арештувати.

Мадярщина втратила надію на спільний кордон з Польщею — стверджує Авас.

Агенція „Авас" повідомляє з Будапешту: Є підстава думати, що чехо-словацько-український федеративний уряд зробив великий крок для заспокоєння мадярських домагань. В останній пропозиції принято 80 відсотків територіяльних вимог Будапешту і 75 відсотків вимог, що відносяться до числа населення, яке має перейти до Мадярщини. Оскільки йде про питання Карпатської України, то **Мадярщина зрікається надії на такі уступки, при яких булоб можна негайно установити спільний кордон з Польщею. Коли таке питання знову виринулоб, то хіба аж пізніше.**

Це повідомлення на всякий випадок цікаве, бо подає його півурядова французька телеграфічна агенція просто з Будапешту.

Німецькі манифестації в Карпатській Україні.

Як подає „Фелькішер Беобахтер", в Ужгороді відбулася манифестація кількох тисяч доокружних німців. Сотник резерви Керстен заявив у промові, що всіх 20.000 німців з Карпатської України належать до партії „Німецького Фронту" Представники уряду та Української Національної Центральної Ради повитали манифестацію в імени українського населення.

Промова прем. Сирового перед мікрофоном.

В пятницю в год. 11.55 вполудне чесько-словацькі радіостації надали 15-мінутову промову прем. Сирового з нагоди роковин незалежности Чехо-Словаччини. Святкуючи ці роковини — ствердив премієр — чехи минулими роками здержувались у цей день від праці. Цього року навпаки: у роковини незалежности йтиме нормальна праця — бо теперішнє положення вимагає дуже багато праці, характеру, шляхотности.

VI. 1. Pr. 537/38.

Wyciąg z Protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego.

Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie Wiceprezesa S. O. Ł. Maliński Sędziowie S. O. W. Bocnar i S. S. O. Dr. E. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 230 czasopisma pt. „DILO" z daty Lwów dnia 16 października 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 537/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 października 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15 października 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 230 z daty Lwów dnia 16 października 1938 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Karpatska Ukraina" w całości w ustępie od słów „Aż z wybuchom" do słów „rydannia ditei" 2) w artykule pt. „Nowynky" w ustępie od słów „Jak baczymo" do słów „na Kraku" zmieniona od 1) przestępstwa z art. 108 kk. od 2) z art. 152 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: ad 1) wymieniony ustęp zawiera obraźliwe uwagi pod adresem Państwa z Polską zaprzyjaźnionego co może R. P. P. narazić na zerwanie z tymże państwem stosunków dyplomatycznych. ad 2) tego rodzaju uwagi jakiekolwiek skierowane pod adresem polskiej młodzieży akademickiej mają na celu publiczne zelżenie Narodu Polskiego. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Maliński wr. Protokolant: Bulyk wr.

За координацію праці у низах.

Львів, 28. жовтня 1938.

У вересні п. р. відбувся в Тернополі зїзд представників польської преси, що появляється на терені Східньої Галичини з метою координації польських сил для планового поширення польських впливів у всіх ділянках життя. З цієї причини у цьому році взяли участь не тільки журналісти зі Львова і провінції, але і громадянські діячі, що у своїх рефератах і в дискусії засвоювали сучасне положення і працю поодиноких організацій, даючи тим чималий фактичний матеріял для преси, але й давали напрямні для дальшого ведення польської праці в терені.

А праця польських організацій в терені між Сяном і Збручем сьогодні справді всесторонна, без давного аматорства і дилетанства, планова і послідовна. Співпрацює у ній майже ввесь актив польського інтелігентського стану, виключаючи при цьому масово і рухливіші одиниці зпоміж польських народніх низів. На згаданому зїзді жалувалися учасники лише на одно, на байдужність чи безділля польської академічної молоді на місцях. Воно дещо й зрозуміло, якщо зважити, що польська академічна молодь настільки розекзальтована та сфанатизована демагогічними гаслами, що стала вже нездібна до послідовної конструктивної праці.

Польський стан посідання на селі безсумніву скріпляється на українській етнографічній території, зокрема у Східній Галичині. Відносини тут засадничо від світової війни змінилися. Поява польського інтелігента на селі була тоді доволі рідким явищем. Не були і великі успіхи, бо і римо-католицьке польське духовенство у своїй масі і світська польська інтелігенція, навіть і та, що вийшла зі селян та заповняла здебільша ряди вшехпольської партії, була звеличником шляхетчини й оборонцем двора та дідича. Шляхотський двір в українському селі вважали тоді майже одиноким бастіоном польщини і польської експансії. Римо-католики селяни в українських селах, як теж і часто польські села, ставилися ворожо до шляхотського ідеалу й тому організаційна робота польської інтелігенції, якщо й була, не могла виказати ніяких більших успіхів.

Духовий провід в селі належав до нас, українців. Підчинялися йому добровільно й римо-католики селяни, з яких рядів вийшов неодин наш сільський діяч. Взорувалися на нашій організаційній праці навіть і польські села, що йшли теж на наші політичні гасла — соціяльні й економічні — добачуючи в українських діячах справжніх демократів та оборонців селянських інтересів супроти інтересів шляхотського двора.

Нові політично-державні відносини з приходом польської влади з природи речи спричинили зміни і в українському селі. Постепенна і послідовна ліквідація польських шляхотських дворів (жидівські землевласники і посесори політично і навіть культурно-національно йшли за польською земельною шляхтою) шляхом примусової парцеляції, кольонізація українських етнографічних земель польським елементо зі заходу, який врештою і до нині не заклиматизувався, мобілізація польського духовенства і світської інтелігенції, передовсім сільського учительства, планова будова польських костелів і каплиць та людових домів при допомозі державних і самоуправних чинників, часто при визначних субвенціях з публичних фондів, поширення польських освітніх і кооперативних станиць, виховання молоді у парамілітарній організації „Стшелєц", акція зі „загродовою" шляхтою і польсько-католицькою

релігійною місією та взагалі польський наступ на цілій лінії робить своє. Українське село не лише змінює свою соціяльну структуру збільшенням сільського пролетаріяту і півпролетаріяту, але частинно і своє національне та віроісповідне обличча в нашу некористь.

Про політичні обставини та про підхід державної адміністрації не треба багато говорити, бо це загально відомі речі. Словом, відносини стали важкі і складні і тому й оборона наших життєвих справ з кожним днем складніша і трудніша.

Зрозуміли це у значній мірі і керманичі нашого культурно - освітнього та господарського життя, зрозуміли це інстинктовно і наші низи. Будова чи відбудова церков, будова просвітянських і кооперативних домів, скріплення й поширення освітньої, рідношкільної, кооперативної й тіловиховної організації при величезних трудноща і перепонах, яких зовсім не знають подібні польські організації, що дістають звідусіль всесторонню допомогу, це надзвичайно відрадні факти, що задокументовують наглядно нашу надзвичайну національну тугість і живучість.

Багато з того, про що вище згадано, роблять наші низи з власного почину, відчуваючи потребу оборони перед наступом, без відповідно вишколеного проводу на місцях. Не диво, що тут і там промахи і невдачі, які проте з часом зправила минаються. Були і є очевидно спроби деструктивної роботи морально менше вартісних одиниць або і політичних груп зпід червоного прапору, що сіють дефетизм, зневіру і анархію. Це обяви безперечної недуги, якої заразки з крови національного організму усувають своєрідні національні фагоцити — зріст і скріплення національної свідомости та характерности.

Секретаріят Порозуміння польських суспільних організацій у Львові перевів у двох останніх роках обєднання польських національних організацій і сил на терені Східної Галичини і при помочі своїх воєвідських і повітових відділів веде плянову зорганізовану працю на всіх відтинках. Подібну роботу плянує і Обуз Зєдночення Народовего (ОЗН), що як проурядова політична партія має і ще більше матиме безпосередній вплив на місцеві органи державної адміністрації. Отже по польському боці ведуть скоординовану акцію майже всі провідні польські чинники при чому в рішальних випадках партійна приналежність не грає майже ніякої ролі там, де по другому боці йде про українську справу.

У твердій сучасній дійсности відношення ривалізаційних польсько-українських сил підпадає частій пертурбації на нашу шкоду. Виною тут відсутність тривкого й суцільного обєднання у нашій національній верхівці — передовсім на політичній ділянці і вслід за тим наша розпорошеність в оборонній раціональній акції. Цей брак плянової координації для успішної оборони через розтіч на нашому національно-політичному відтинку відчувають дуже наші маси, бачучи в реальному житті якраз щось інше по польській стороні.

На цю тему йде у нас часописна дискусія. Не дасть вона відразу практичних позитивних вислідів, а всеж зробить корисне одно, актуалізуючи публично одно з найважніших завдань нашої сучасности, не тільки в Польщі. Це й приблизить хвилину здійснення у нас тих завдань.

Залишимо хвилево на боці те, що під цю пору відразу у верхах тяжко перевести, якщо йде мова про суто політичну сторінку. Зате слід нам звернути увагу на низи, на ту ріжнородну роботу, яку там зорганізовано й пляново треба конче перевести. У значній частині це й робиться, устійнюючи поділ праці між поодинокими відтинками, щоб краще і доцільніше використати для національної служби поодинокі організації. Така праця і вдається там, де нема на місцях міжпартійного розгардіяшу і вибуялих нездорових особистих амбіцій.

На жаль, обі ті появи, про які щойно згадано, ще за багато засмічують терен нашої національної праці у низах. Не брак у нас там конструктивних діячів, що працюють на ріжних організаційних відтинках національного фронту. Вони якраз повинні звернути увагу на це відємне явище нашого життя на місцях і не вижидаючи на остаточні висліди повної консолідації верхів у політичній ділянці, повести на місцях обєднану конструктивну роботу усюди, де це дасться зробити. Обєднуючі заходи поляків на українських етнографічних землях і їх успіх у цьому хай будуть для них позачальними примірами!

Д-р Степан Баран.

Нова роля чотирьох держав, Ліґи Націй і тих, що хотілиб теж мати голос.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 24. жовтня 1938.

Франко-московського і чехо-московського союзу ще не виповіджено, але вони властиво не істнують, у всякому разі вони нечинні. Пакт чотирьох великодержав формально ще не істнує, але нема сумніву, що порозуміння, осягнене в Мінхені, зробилось уже політичним знаряддям, поле дії якого раз-у-раз поширюється. Відповідно до цього зменшується фактично поле дії Ліґи Націй. Найбільш критичні дні минулого місяця припали на осінню сесію Ліґи, але їй самій не припала навіть невелика частина у великій акції рятування европейського миру. І це властиво було більшою поразкою женевської установи і цілої її системи, ніж китайська, етіопська чи еспанська війна. Дуже характеристичним не лише для Ліґи, а й для цілого стану політичних відносин Европи було те, що не лише західнім великодержавам, а навіть Москві і Празі не впало на думку поставити судетський конфлікт на женевське форум. Це зрештою було зрозуміло вже з огляду на самий тяжкий механізм Ліґи. Події розвивались так швидко, що й на денний порядок британського та французького парляменту вони приходили по довершених фактах. Лізі це вийшло властиво на добро. Не ставляючи ніякого опору відомому рішенню судетського конфлікту, вона не викликала проти себе якогось нового обурення національних великодержав. Тимсамим поміж пактом чотирьох та Ліґою нема властиво ніяких противенств, хоч нема і ніякого органічного звязку, тим більше, що порозуміння чотирьох держав осягнено на основі національної засади права народів на самоозначення, а в Женеві переважають „інтернаціональні" засади.

Політичні погляди людини можна пізнати часто по тім, який часопис вона тримає в руках. У руках численних службовців Ліґи Націй та Інтернаціонального Бюра Праці, делеґатів, а також багатьох журналістів можна було бачити „Журналь де Насіон", припинений на три місяці за брутально-ворожий виступ проти мінхенської конференції. Він подавав справді докладний огляд европейської преси, корисний для тих, що за кілька хвилин хотілиб зорієнтуватися в мінливих настроях щоденної політики; крім цього він служив без сумніву інтересам Москви і Барсельони. Але „інтернаціоналізм" властиво позбавлений твердих засад, тому й ця прикмета поважної частини працівників женевського апарату стоялаб найменше в дорозі до основної зміни мети і засобів дії Ліґи.

Про якусь участь Німеччини чи Італії у працях Ліґи покищо справді нема мови, але її сучасна політична пасивність починає бодай переконувати Берлін, як це ми мали нагоду ствердити в розмовах з представниками німецької преси, що Ліґа має ще досить широке поле для своєї діяльности в сфері суспільних наук, добробуту, моралі, гігієни, спеціяльно міжнародньої оборони праці тощо. При одній, розуміється, умовині, що виключить московський уряд з Ліґи.

Але московська дипльоматія і не гадає покинути своєї женевської позиції. П. Літвінов має навіть намір зробити Женеву вихідною точкою нової офензиви, щоб відвоювати втрачені позиції в Европі. За цілу минулу сесію московська преса всупереч цілій Европі, що про Женеву властиво забула, присвячувала Ліґі не менше уваги, ніж звичайно. Повний текст промов Літвінова містили там, як звичайно, на перших сторінках, зі звичайними бучними коментарями на страх „буржуазній" Европі. За поразку своєї кількалітньої політики Літвінов не заплатив головою, зрештою в останнім часі і не був він властиво керманичем закордонної політики Московщини, тільки звичайним виконавцем рішень партійної верхівки. Літвінова не зліквідували, бо, не зважаючи на кардинальні зміни у відносинах між великодержавами, ніякої нової програми чи тактики своєї політики в Европі Москва сотворити не спромоглася. Старі засади колективної безпеки, неподільности миру, ідеольоґічних бльоків і т. і., позбавлені властиво всякого конкретного змісту, лишилися міродайними для Московщини та її приятелів в Европі. Змінились почасти лише особи цих приятелів. На місце держав, що саме напередодні мінхенської конференції розбирали ще можливість спільної акції з московським урядом, прийшла сама лише опозиція цих держав. У міждержавних відносинах Московщину властиво вже ізолювали, її акцію обмежили до сфери суспільних відносин в окремих державах. Але й тут мусіла перейти за останні тижні комуністична партія в кількох державах на нелеґальний ґрунт. До голосу в міжнародніх справах московський уряд міг би сподіватися прийти знов лише у випадку перемоги сучасної опозиції в Англії чи Франції, і на цю опозицію, спеціяльно в першій з цих держав, ставить свою карту московська дипльоматія. Чемберлен потішає справді представників опозиції в англійськім парляменті, що по устійненні пакту чотирьох можна буде думати про те, щоб притягнути до нього Польщу і СССР. Але і обіцянка є, розуміється, звичайним ліком для заспокоєння подражнених нервів англійських лібералів і лейбуристів. Політичні умовини приступлення Польщі до можливого пакту чотирьох цілком інші від умовин приступлення до нього московського уряду. До того ж центральним питанням утворення пакту чотирьох є властиво з ким хочуть іти західні великодержави: з національними великодержавами чи з Московщиною. Щодо неможливости якогось порозуміння між Берліном і Римом з одного та Москвою з другого боку може переконатися кожний, хто може переглянути совітську пресу за останні тижні, чи принайменше тижневик Літвінова „Журналь де Моску".

При таких обставинах нема найменших виглядів на те, що московська дипльоматія зречеться добровільно Ліґи, яка дає для неї властиво останню нагоду втручатись до міждержавних відносин Европи. А доки СССР належить до Ліґи, доти й не дасться очевидно устійнити відносин між нею та наміреним пактом чотирьох великодержав. Зрештою Европа має у своєму центрі та на сході багато пильніших справ. Тимчасом можна вдоволитися тим, що Ліґа у всякім разі не може поставити поважніших перешкод на шляху до утворення пакту чотирьох, не зважаючи на гарячкові намагання Московщини не допустити до нього.

М. Давко.

Інтервенція міністерства освіти в справі виселеного православного священника.

Варшава, 25. жовтня.

„Діло" інформувало перед кількома днями про нові виселення православних священників, з Підляшша і м. ін. подало відпис наказу повітового старости в Білій п. Лютмана, яким він виселив о. **Івана Яцюка** православного священника з Кобилян.

При цій нагоді подали ми вістку, що згаданий православний священник (родом з Грубешівщини) стане 10. ц. м. перед судом у Пішацу, як обвинувачений зі 170 с. к. к.

Сьогодні довідуємося, що заповіджений процес відбувся з тим, що перед трибуналом станув крім о. Яцюка також його сусід **о. Петро Мочарський** із Заболотя. На цей процес прибули: з Білої прокуратор Кучинський, місцевий римо-католицький декан і голова пішацького відділу Католицької Акції. Обвинувачених священників боронив наш адвокат з Берестя п **Василь Криницький.**

Прокуратор обвинувачував обох священників у тому, що 24. липня ц. р. відчитали у своїх парохіяльних церквах пастирський лист Православного Епископату в справі відомих подій над Бугом. Священники боронилися м. ін. тим аргументом, що адміністраційна влада повідомила їх про конфіскату листа щойно 27. липня, коли наказ конфіскати дістало воєвідство.

Оборона пригадала крім того, що варшавська прокуратура не доглянула — як „Діло" своєчасно повідомляло — в інкримінованім листі ніякого злочину. На це прок. Кучинський відповів, що кожна людина здорового глузду могла, читаючи лист, зорієнтуватися в його

необоснованости та що рішення Варшави не може впливати на постанови адміністрації на провінції.

Після конференції з прокуратором і латинським деканом суд видав такий присуд: **о. Іван Яцюк — три місяці арешту, 300 зол. гривни і 40 зол. судових коштів; о. Мочарський 2 місяці арешту, 250 зол. гривни і 30 зол. коштів.**

Оборонець вніс апеляцію. Після видачі такого присуду о. Яцюк опинився у свого роду правній пастці: з одного боку минав речинець старостинського виселення, з другого законний присуд державного суду і апеляція від нього наказувала лишатися на місці. Здезорієнтований і зневірений священник вибрав остаточну дорогу: приїхав до варш. консисторії в проханням ратунку. Після трьох днів стукання до ріжних дверей справу полагодили бодай на деякий час. Оце на особисту інтервенцію митрополита Діонізія начальник правосл. відділу департаменту віроісповідань міністерства освіти д-р **Волинський** приобіцяв особисто інтервеніювати у більського старости внеднати продовження речинця виселення о. Яцюка до часу полагоди судових справ.

*

Довідуємося також, що міністерство освіти виступило до митрополита з вніском виселити **о. мітрата Івана Левчука,** дуже поважаного правосл. духовника на Холмщині, який, не зважаючи на д. поважний вік, виконує дотепер обовязки пароха в с. Монятичах на Грубешівщині.

Фа—ський.

Знову розвязали читальню

В ЖУРАВЕНЩИНІ.

Повітове староство в Жидачеві розвязало на днях читальню „Просвіти“ в селі **Смогів** у районі філії Журавно. В мотивах розвязання подає староство, що: читальня робила нелегальні зібрання (в дійсності це були членські явні сходини), секретар читальні Теодор Благий відірвав одному стшельцеві стшелецьку відзнаку і тим зневажив польський нарід, у читальні знайдено сконфісковані книжки, як повісти „Василько Розстиславич“ і „Чорні Запорожці“ (ці книжки знайдено в селі, в читальняній бібліотеці їх взагалі не було), на концерті Шевченка ще в квітні ц. р. співано одну пісню „Ой упав стрілець“, що не була подана в програмі і ще кілька інших подібних мотивів. Смогівська читальня — одна з молодших, що дійсно завдяки рухливій молоді і голові розвивалась під цю пору якнайкраще.

Це вже четверта з черги читальня в Журавенщині, яку влада розвязала цього року, подаючи подібні мотиви.

Звідки черпають фонди польські півкольонії для дітей?

Польський часопис „Саморжонд“ з 23. п. м. на стор. 691 пише, що в теребовельському повіті польськими півкольоніями займається окрема комісія Повітової Ради і веде цю акцію своїми фондами. В 1938 р. було в теребовельському повіті 54 самоуправних півкольоній — до яких ходило 2.421 дітей, з того 1.667 римокатоликів і 754 гр-католиків (31%). На ведення цих півкольоній видали **15.880.55 зол.,** з чого самоуправа дала 2.499 зол., воєвідський уряд — 3.840 зол., Фонд Праці 3.030 зол., отже **разом з публичних фондів було 9.369 зол.;** крім того дали польські організації 3.998 зол., польські дідичі 1.457 зол., а батьки зложили лише 1.036 золотих.

Згаданий часопис додає до цього рахункового зіставлення такий коментар: „Ці числа є доказом популярности акції самоуправних півкольоній для дітей. Адже зацікавлені батьки покрили ледви **6.5%** видатків. Решту видатків покрили у значній мірі з публичних фондів, бо понад 58 усіх видатків припадає на дотації самоуправи, воєвідства і Фонд Праці. Якщо додати, що і згадані організації не зложили датків з власних фондів, лише зі субвенцій, то з публичних фондів прийшло **понад 84%** усіх грошей.

В чому скривається ця популярність самоуправних півкольоній не знаємо. Не промовляє хіба за нею жертвенність батьків дітей, які зложили ледви 6.5% усіх видатків на ці півкольонії, себто дещо більше ніж 1/20 всіх видатків. „Популярність“ самоуправних півкольоній виявилась би щойно тоді, якби ці польські самоуправні півкольонії не діставали ніяких субвенцій так, як не дістають їх зовсім українські дитячі садки. І саме велитенська популярність українських дитячих садків між українським громадянством, зокрема між українським селянством, стала декому сіллю в оці, і дійшло до того, що на відкриття українських дитячих садків тяжко було в цьому році добитись дозволу.

Подібно, як у Теробовельщині, виглядає справа в цілому краю.

Назва нової славянської федерації.

Нині (28. X.) мабуть рішається у Римі — може й на довгі літа — історична доля нової славянської федеративної держави, зложеної з Чехії, Словаччини і Карпатської України. Часописи приносять нам вістки, що у Празі продумують уже й над назвою тої федерації. У цьому звязку осмілююся подати й мою скромну гадку під увагу компетентним чинникам:

Назва, очевидно, мусить обійти рівномірно всі три складники федерації. І до того справді надається якнайкраще назва **„Славія“**, бож усі три частини федерації — славянські. Тількиж сама назва „Славія“ за широка і требаб її якись відповідним додатком обмежити до реальної дійсности. Таким додатком, на мій погляд, може бути найрадше слівце, яке обмежувалоб назву „Славія“ до даної території під оглядом географічним та етнічним. І до того, думаю, найкраще надавалося би слівце „центр“ (осередок), бо територія тої держави лежить саме в середині Европи, а три народи, що її творять, займають під етнічним оглядом саме середину чи там „центр“ між полудневими і північними славянами. Колиж на полудні вже є „Югославія“ (із сербів, словінців та хорватів), то тут може дуже добре бути і звучати **„Центрославія“**. Додаток „Центро“ — від грецького „Кентрон“ (лат. „центрум“) є такий загально знаний та у всіх нових культурних мовах, так сказатиб, „засвоєний“ і „вдомашнений“, що чейже нікого не може немило вражати; до того він короткий, загально зрозумілий і, на мій погляд, куди не дивитися, дуже й дуже влучний.

У Львові, 28. X. 1938.

Д-р Іван Копач.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ. 5

Американські музичні імпресії

(Докінчення.)

КОНЦЕРТ, РАДІО, ПУБЛИКА.

Поміж ріжними благами, якими Америка наділює всіх, що там живуть, є й та, що кожний хто тільки хоче, може мати радіоапарат і за користування ним не платить ні сотика. Европейське поняття „радіоабонента“ там не існує: радіо є там добром загальним і загально доступним, добром з якого користати можуть усі задурно.

Та більше того: як кожний, кому забагнеться, купивши радіоапарат, може його вживати досхочу, так і кожний, хто захоче, може собі збудувати чи влаштувати... радієву стацію і передавати нею, все що хоче, почавши від музики, а скінчивши на лайках проти політики президента й уряду. (Це останнє, доречі, є „добрим правом“ кожного громадянина „вільної землі Вашингтона“ і з цього права роблять там ужиток кільно вайсе: не тільки в пресі, але і на публичних „мітінґах“, в присутности поліцаїв, які спокійно слухають усе найгірше під адресою „найвищих чинників“ і спокійно жують ґуму...).

Радієву стацію може мати кожний, тому, що радіо не є, як в Европі, державною інституцією і державним монополем, але чисто бізнесовим підприємством приватних осіб чи товариств. Держава не тільки нічим у ньому не заанґажована, але навіть не має над ним найменшої контролі чи то у фінансових, чи мистецьких, чи політичних справах.

Радіо в Европі живе чи животіє, тільки завдяки щомісячним оплатам абонентів: у нечисленних країнах, як нпр. у Совітах, де радіо є могутнім оруддям політичної пропаґанди, воно має й деякі державні субсидії. В Америці для радія нема ні абонентів, ні субсидій; воно існує, працює й розвивається тільки та єдино завдяки рекламі.

Реклама є у Сполучених Державах усім: вона потрібна в рівній мірі торговельній фірмі, як і президентові держави, фільмовій зірці як і ...поліції. Хіба можна зрозуміти, чому нпр. командант американської поліції, у денному приказі, поміщеному згодом, очевидно, у всіх часописах, призначив офіціром тої поліції... 10-літню Шірлей Темпль?! Це можна зрозуміти, розуміючи американські відносини і силу реклями серед них. „Аґа!“ — мовляв — „бач, яка славна наша поліція, що за молодець її комендант, що вони віддали належну честь найпопулярнішій дитині Сполучених Держав, ідолові 130-ти міліонів!“ Реклями!

Американські промислові, торговельні і взагалі всякого роду підприємства можуть тільки завдяки відповідній, постійній реклямі боротися з шаленою конкуренцією інших того самого роду. А що найсильнішим засобом реклями є радіо, бо за його посередництвом можна потрапити і промовити до найбільшої кількости населення, отже на радієву рекляму йдуть фантастичні суми гроша, які у свою чергу уможливлюють радіопідприємствам платити фантастичні гонорарі найкращим артистам і взагалі влаштовувати програми „в американському розмірі“.

У практиці воно виглядає так: якесь велике промислове підприємство, нпр. фабрика папіросів „Честерфілд“ чи фабрика такого популярного там напитку „Кока-Коля“, купує в даному радіопідприємстві одну, дві чи більше годин тижнево — здебільша це одна година на тиждень — впродовж, скажім, цілого року, з програмою, зложеною нпр. з виступу якоїсь славної симфонічної орхестри із співучастю таких-то й таких знаменитих солістів. Зате це промислове підприємство платить радіостанції якусь суму, нпр. міліон долярів річно. Радіостанція у свою чергу оплачує орхестру та солістів — всі вони анґажовані звичайно на всі концерти — і всі роблять на цьому знаменитий інтерес. Для тої „Кока-Колі“ чи для „Честерфілдія“ важне те, що: 1) вони в найширшій мірі можуть використовувати поза радієм — нпр. у пресі — вістку, що кожного тижня в такий то і такий день радіо передаватиме ч.., програму „Кока-Колі“ чи „Честерфілд“ при співучасти світової слави фільмової чи оперової зірки Ікс...“ 2) Десятки міліонів радіослухачів у Сполучених Державах згори про це знає — чує при заповідуванні програми спікером — що програми в такий то день у тижні, тому то — і тому незвичайно цікаві з мистецького боку, це програми „Кока-Колі“ чи „Честерфілдія“. Не дивниця, що чим багатше, більше й могутніше підприємство, тим кращу програму воно старається поставити. І так, —

З польської преси.

„Ікацові“ „ревеляції“ про ролю Карла Арія на Закарпатті

„ІКЦ“ з 29. жовтня ц. р. приніс на першій сторінці чергову кореспонденцію свого ужгородського кореспондента, Ксаверого Прушинського, під сензаційним наголовком: „Новий Льоренс на Закарпатській Руси кермує протипольською акцією“. Тим „новим Льоренсом“ є — на думку п. Прушинського — Карло Аріо. На Льоренса заавансував він в очах ікацового кореспондента з тим моментом, як той кореспондент припадково почув, що праське міністерство закордонних справ зарезервувало в літаку до Ужгороду місце для Карла Арія. П. Прушинський відчиняє „журналістичну картотеку“, з якої довідується, що Карло Аріо походить з Перемишля, син евангелицького пастора, був старшиною німецької армії, потім „орґанізує славну „шіснацятку“, себто бльок національних меншин“, „є найближчим співробітником Ісаака Ґрінбавма та найбільш протипольсько настроєних українських діячів, — ба, редаґує „Націо“, офіціяльний орґан бльоку“. Все це — з тих часів, коли Карло Аріо мешкав у Варшаві. Потім п. Прушинський пригадує, що на вимогу польського міністерства закордонних справ Арія усунули з Польщі і що він дістав місце кореспондента офіціяльної телеграфної агенції ДНБ у Стокгольмі. „Попередня діяльність (Арія) зробила, що він став одним із найбільших німецьких спеців в українських справах“. „Це типовий „спец“ з того періоду, коли німці гляділи на українські справи, як на протипольський динаміт і коли ще протисовітські пляни Гітлера в очах таких власне людей були „нерозумними мріями“. Далі п. Прушинський імпутує Аріові, що він на терені Стокгольму шкодив польським фінансовим заходам. Тепер, мовляв, він висланий до Ужгороду у ролі керманича протипольської акції на закарпатському терені, при чому помічниками його є п. Біґаль зі Шлеська, державний секретар для німецьких справ при закарпатськім уряді, та п. Меркен з „Ессенер Националь Цайтунг“. Пан Прушинський намагається дискредитувати не тільки тих трьох німців перед польським громадянством, але і перед німецькою таки владою, кількакратно підкреслюючи, що Аріо був „приятелем Ґрінбавма“ та що він і видавець „Ессенер Цайтунг“ ґраф Шверінґ — це ніби новоспечені гітлерівці, до яких не треба би мати надто велике довіря... Пан Меркен може теж і щиро думає про проміновання Ужгороду на Київ, але „холодний пан Аріо і його підкомандний Біґаль не такі наївні“. Вони, мовляв, не про Совітську Україну думають, а про Галичину і Буковину, куди можнаб перекидати з Закарпаття протипольську і протирумунську роботу... Тут п. Прушинський інсинуує українським часописам в Ужгороді, що зараз після приїзду тих німецьких кореспондентів до Ужгороду „українська преса Ужгороду відчула сильний приплив готівки“ та що „українська акція досі дуже слаба, почала бити живішим темпом...“

— Ввесь допис — так і пахне ікацовим духом, ікацовим стилем і його старими тенденціями. Треба просто подивляти „гнучкість“ пана Ксаверого Прушинського: у виленському „Слові“ він був католицьким консерватистом-монархістом; у „Політиці“ його огляди преси і статті були повні прометейського палу, він підкреслював вагу української проблеми і ставав на становище справедливости супроти українців і політичного підходу до них; у „Вядомосцях Літерацкіх“ його кореспонденції з червоної Еспанії були повні дитирамб для „республиканського уряду“ Мадриду; після повороту з Еспанії почався легкий відворот з червоно-ліберальної компромітації, а тепер стиль п. Прушинського пристосувався на 100 прц. до питоменного „ікацового“ стилю. Стиль той такий, що правда перемішана там з фантазією, а інформація читачів з донощицтвом.

З інформацій „картотеки“ п. Прушинськоського правдою є, що п. Карло Аріо походить з Перемишля, що скінчив навіть тамошню українську ґімназію, що потім був на Вел. Україні і що тому добре знає українські відносини й українську проблему. Все інше, про що пише п. Прушинський самовпевненим тоном ревелятора, є вже одностороннє і тенденційне. І так бльок національних меншин „16-ка“ повстав у 1922 році, коли галицькі українці взагалі участи у виборах не брали, а холмсько-волинські українці зараз таки після входу до сойму повели розмови з тодішнім премієром ґен. Сікорським і у висліді тих розмов голосували за буджетом та станули на польському державному становищі, висуваючи постулят автономії. Наскільки нам відомо, п. Аріо не тільки тоді не грав в отій історії ніякої долі, але не було його тоді ані у Варшаві ані на наших етноґрафічних землях. Правдою є, що п. Аріо був грубо пізніше у редакції журналу „Націо“ у Варшаві, як референт німецьких справ, так само, як були там референти всіх інших національних меншин у Польщі. Редактором того журналу був завсіди українець, не як якийсь „штроман“, тільки фактично й безпосередньо той журнал редаґуючи. Ісаак Ґрінбавм був тоді у видавничому комітеті, як представник жидів, і казати про Арія, як „співробітника Ґрінбавма“ — це груба і натягана демаґоґія. З того Комітету дійсно зродився бльок національних меншин „18-ка“ у 1928 році, але Карло Аріо і тоді при тій технічно виборчій комбінації не відіграв ніякої ролі. Не можемо нічого порадити на те, що п. Прушинський оцінює виборчий меншиневий бльок так, як його оцінює ікацова публика, себто як якийсь протидержавний акт. Тому, що він любить користуватися „журналістичними картотеками“ — радимо йому прочитати тодішню відозву того меншиневого виборчого бльоку та заглянути до останнього числа того самого „Націо“: цікаво, що він назве у ньому протидержавною роботою?

Ред. Карло Аріо є дійсно одним із найкращих німецьких знавців української проблеми. Будучи кореспондентом офіціяльної німецької аґенції „Дойтшес Нахріхтен Біро“ у Варшаві — п. Аріо дійсно цікавився і надалі українською проблемою: і це було найболючішою сіллю в оці всіх тих панів у Варшаві, які хотіли би, щоб ніякий чужинець не знав, що взагалі в Польщі існують якісь українці. Про делеґування редакцією ДНБ до Ужгороду ред. Карла Арія — ми мали звістку: це свідчить тільки дуже похвально про редакційний провід тієї великої европейської аґенції, яка знаменито орієнтується в актуальних проблемах світа та у кваліфікаціях своїх співробітників.

Порівнання зі славним Льоренсом нікого не компромітує. Але в даному випадку ця ужгородська „льоренсіяда“ є витвором фантазії журналіста, який мусить своїй ґазеті давати ікацові сензації — чи є вони, чи їх нема!

„Дух Бенеша“ перешкаджає мадярам.

„Нема вже у Празі Бенеша, що виїхав до Америки“ — пише „Слово Народове“ з 28. ц. м. — але дух Бенеша у Празі далі сильний, діяльний та злобний.“ Під враженням цього злобного духа праський уряд відкинув — на думку „Слова Народового“ — домагання Будапешту у справі плебісциту на Карпатській Україні саме в хвилині, коли мадяри певні були легкої перемоги.

„Мадярські дипльоматичні ходи були дуже зручні. Вони допускали арбітраж щодо розмежування Мадярщини зі словаками, щоб усе одіюм рішення на цьому відтинку скинути на арбітрів“... Але „на українському відтинку... мадяри відробили свої занедбання і порозумілися з переважаючим (?) серед карпатських русинів староруським та „тутешняцьким“ напрямком“, отже не чекали на рішення арбітрів,

як воно й абсурдально звучить — наслідком таких обставин і у висліді можнаб шукати звязків поміж продукцією папіросів, содової води чи жіночих корсетів а 9-ою симфонією Бетовена у виконанні Тосканінія...

Найбільшими американськими радіопідприємствами є „Нешенел Бродкастінґ Компані“ і „Колюмбія Бродкастінґ Компані“. Їх централі є в Ню Йорку; простір, який вони охоплюють мережею своїх стацій простягається від океану до океану, від Ню Йорку до Сан Франціско.

Є очевидно і програми нереклямові, себто такі, що є властиво тільки чистою „музикою для музики“. Такими є нпр. суботні концерти симфонічної орхестри „Нешенель Бродкастінґ“, яких частину диригував цього сезону Тосканіні. Але врешті-решт і вони реклямові — для самого радіо підприємства! Оба ці великі радія „Нешенел“ і „Колюмбія“ суперничають, оба стараються зєднати на постійних клієнтів по змозі якнайбільше якнайповажніших фірм, в ролі „Кока-Колі“ чи „Честерфілд“. Що-ж ліпше для реклями даного підприємства, як концерт з участю Тосканінія?!

* * *

Про те, що Америка була все „обітованою землею“ для всіх віртуозів, артистів, співаків, знаємо віддавна. Так воно і досі. Не тільки гонорарі чи заробітки манять туди кожного европейського артиста, але передовсім широчезні, необмежені можливости концертової діяльности, коли хтось „виб'ється і стане твердою ногою на шляху „американської“ карієри. У Сполучених Державах, де часописи розходяться в міліонових накладах, де в найменших містечках знають або з часописів або з радія, про всі нюйорські „сензації“, — а такими є теж „сензації“ деяких артистичних виступів — там славні, відомі імена стягають в менших і зовсім малих містах може й більше публики на концерт, як порівнюючи, в поверх сіммільоновім Ню Йорку. А уявивши собі кількість міст в Сполучених Державах взагалі, великих, менших і малих, можна усвідомити собі можливість кількости виступів відомих артистів в одному сезоні. Очевидно — треба бути відомим та популярним. Як до цього дійти — на це не видумали ще рецепти ні способу, навіть в Америці!

Через естради концертових саль Ню Йорку — головні із них це Карнеґі Гол і Тавн Гол — пересуваються через зимовий сезон буквально всі, що тільки мають вже вироблене імя в Америці чи Европі й усі молоді, що хотять собі здобути імя, а мають відповідні засоби, щоб заплатити одну тисячу долярів за салю й куди, куди більше за відповідну рекляму. Часом за один тиждень у тій самій салі виступають із скрипаків Крайслер, Гайфец, Губерман і Енеско або із піяністів Гофман, Шнабель, Розенталь і Горовіц. Є що слухати, порівнювати й подивляти! На спеціяльно цікавих концертах можна серед публики зустріти знайомих музик з усіх сторін Европи — як це мені трапилося на концерті мого колишнього вчителя Шнабеля, на якому я несподівано зустрів ряд знайомих: і віольончеліста Емануеля Фаєрмана і композитора Павла Гіндеміта і піяніста-виниґента Хозе Ітурбі і кількох товаришів із часів студіїв! Усі зустрічаються в Ню Йорку без ніякого здивування: адже-ж це цілком зрозуміло, що взимі „мусять“ бути в Америці!

Найбільшою, мабуть, сензацією концертових саль Америки є тепер скрипач Єгуді Менугін. Перед кількома роками „вундеркінд“ осягнув цей сьогодні двацятьлітній скрипач таку досконалу, остаточну, найвищу зрілість, що на висоті, на якій він найшовся, є він покищо — сам один. Те саме можна сказати про мурinську співачку Меріан Андерсон: подібної якости голосу (альт), мистецтва орудування ним і подібно глибокої інтерпретації всяких стилів і родів вокальної творчости, я досі не чув. Не диво, що концерти Менугіна, Андерсон та й десятка інших знаменитих популярних артистів переповнені; білети на них не розкуповують, а розхоплюють умить.

А публика? Вона в Америці незвичайно вдячна, повна ентузіязму і захоплення, якого виявів вона не щадить. Загально поширена думка про „снобізм“ американської публики є настільки перебільшена, що цей снобізм не є там більший, як в Европі: і тут і там відомо, що в перших рядах сидять люди, яким показ нової туалети, або просто самого себе важніший, як слухання музики. Решта „концертової“ публики в Америці, її більшість, не тільки любить музику, але і сприймає її. А це куди важніше, як амбіції европейської концертової публики „розуміти“ музиці. Важніше, бо більш природне, безпосереднє та правдиве.

——оо——

тільки опанували Бродія та інших „тутешниць-ких“ мадярофілів і... зажадали переведення плебісциту, під режімом Бродія як прем'єра міністрів.

Але „злосливий дух Бенеша“ зміркував гру і — пише далі „Слово Народове“ — зробив державний переворот, віддаючи владу українському напрямкові. „Відтепер Прага не має уже права покликуватись на волю населення, а право самої Праги до Підкарпатської Руси — на думку „Слова Народового“ — є фікцією та абсурдом.“ „Це — мовляв — отвирає поле різним міжнароднім можливостям аж до збройної інтервенції включно.“

Дуже сильно сказано, хоч саме „Слово Народове“ признав, що у справі Карпатської Україини „становіско Немец правдоподобне зацидує“ і тут ні марево Бенеша ні збройна інтервенція на сторінках „Слова Народов“-ого нічого мабуть не вдіють

Неймовірні чутки.

Польська преса (див. нпр. „Гонец Варш.“ з 28. ц. м.) займається чутками, що вперто поширюються за кордоном, про оферти Польщі під адресою Німеччини за ціну спільного польсько-мадярського кордону.

Кажуть за кордоном, що Польща пропонує німецькому урядові продовження пакту про неагресію на дальших 10 і навіть 25 років. В англійській пресі („Сандей Таймс“) появилася чутка про „німецьку автостраду“ впоперек польського Поморя, яка лучилаб Німеччину безпосередньо зі Східними Прусами. Це так зване „кляйне Корідорлезунг“, яке полягалоб на тому, що Польща відступилаб Німеччині смугу території Поморя і погодилася би таким чином на розірвання польського коридору. Знову ж у югославянській пресі поміщено в формі телеграм чутки про перехід на безподільну власність Німеччини Данціга та Мемелю, на що Польща нібито годиться за безпосереднє сусідство з Мадярщиною.

Всі ті чутки треба брати з великою обережністю, тимбільше, що у Варшаві їх рішуче заперечують. І дійсно з становища польського громадянина трудно повірити, щоб аж такою дорогою ціною польський уряд згодився платити за кордони з державкою кількох міліонів дійсних мадярів.

Синод православних єрархів радить над підписанням урядового декрету?

Варшава, 26. жовтня.

Несподівано для прилюдної опінії зїхалися сьогодні до Варшави усі православні епархіяльні архиєреї-ординарії, щоб взяти участь у нарадах **священного синоду Православної Церкви у Польщі**, що розпочався сьогодні вранці у митрополичій палаті на Празі і тріватиме три дні. Виленське „Русское Слово“, одинокий пресовий орган, що повідомив про цю важну подію короткими словами варшавського телефонату, передбачує, що „на засіданнях синодальної сесії **розглянуть і вирішать низку актуальних питань церковного життя**“.

Оцей дипльоматичний вислів комунікату скриває у собі важний для положення Православної Церкви у Польщі зміст.

З достовірних джерел довідується Ваш кореспондент, що головною точкою нарад Синоду **є справа прийняття урядового проекту президентського декрету**, що унормує відносини поміж Церквою та польською державою. Як нас інформують, згаданий декрет мінімально бере під увагу права православного віроісповідання, клиру і вірних. Офіційне проголошення декрету малоб відбутися у 20-тиліття незалежности Польщі.

В поінформованих колах звертають увагу, що несподіване скликання синоду попередили візити новоіменованого директора департаменту віроісповідань п. **Дунін-Борковського** у архиеп. поліського Олександра (21. ц. м.), арх. виленського Теодозія (22. ц. м.) та архиеп. волинського Олексія (24. ц. м.). (Про деякі з них появилися неофіційні пресові комунікати).

В світлі цих відвідин набирають своєрідної багатомовности інформації, що їх саме дістаємо, а які говорять, що **митрополит Діонісій** рішуче обороняє справу заповідженого декретом президента собору, не погодившися — всупереч становищу деяких єрархів — на всі інші компроміси.

Не треба додавати, що становище митрополита беззастережно акцептує усе (за д. малими винятками) православне духовенство і вірні.

Фа-ський.

О. капелян Семашко — кандидат на правосл. епископа.

Варшава, 26. жовтня.

Повідомляють нас з Кремянця:

24. ц. м. відвідав Кремянець директор віроісповідного департаменту міністерства освіти п. Дунін-Борковський і зложив візиту волинському православному ординарієві о. арх. Олексієві. Після тої візити розійшлися в тутешніх православних кругах вістки, буцімто міністеріяльний достойник конферував з правосл. єрархом на тему висловлення його згоди щодо приняття декрету та номінації і рукоположення нового православного епископа. На новопроектовану епископську катедру, найправдоподібніше катедру православного військового епископа, мав би бути покликаний львівський правосл. парох і капелян **о. К. Семашко,** відомий з виступів проти свого митрополита.

Ці вістки викликують велитенське порушення серед православних цілої Волині й Холмщини.

Фа-ський.

Президент м. Львова дає нам Україну — за Дніпром.

Президент міста Львова д-р Станислав Островський, промовляючи 26. ц. м. як посольський кандидат на передвиборчих зборах ОЗН-у, не забув також про співгромадян українців. На зборах у салі Скарбка він м. і. сказав:

„Справа бльоку, зединеного спільною ідею великодержавної Польщі, набирає відповідної вимови з уваги на українську проблему. **Не можемо українців виселити, як це зробили Совіти, масами переносячи українців на Сибір, зате ми схильні помогти їм здобути власну державу, але за Дніпром.**“

„Тепер нараз по вибуху судетської справи появилися на вулицях міст „походики“, гасла з домаганням автономії тощо. Маємо досить сили, щоб протидіяти тому. Можемо українцям дати рівність громадянських прав, можемо помогти в розвитку їх культури, але українську державність можемо признати тільки за Дніпром.“

Виборчі обіцянки президента Львова д-ра С. Островського дати українським співгромадянам рівність громадянських прав, допомогти їм у розвитку культури і навіть помогти здобути власну державу геть **за Дніпром**, тому, що Польща не може українців нікуди виселити — цінні. Тим більше цінні, що впали з уст президента Львова і чоловового представника керівного в Польщі табору.

Про те, як львівський магістрат під проводом д-ра Островського реалізує рівність громадянських прав супроти українців та як допомагає розвиткові української культури, постараємося подати кілька даних і цифр у найближчих днях.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

31 (19) жовтня 1888.

НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР, БІСМАРК І ПРЕСА.

Вертаючися зі свята в Гамбурзі повернув німецький цісар до Фрідріхсруге, тут на двірці дожидав уже його князь Бісмарк. Повитання було дуже сердечне; цісар стискав Бісмаркові по кілька разів руки. У Гамбурзі був з цісарем гр. Мольтке і гр. Герберт Бісмарк. В урядовім справозданні берлінського магістрату про принятти депутації у цісаря сказано про відповідь цісаря між іншим таке: „Є. Вел. не міг промовчати і про сумну згадку зі своєї подорожі. Тоді як він тратив своє здоровля і свої сили, щоб для мира і добра вітчини і тимсамим і для столиці заключити дружній звязок то газети в його столиці та резиденції обговорювали прилюдно справи його родини в такий спосіб, що і приватний чоловік не дозволив би собі того. Є. Вел. дітнуло то не лише дуже прикро, але і викликало його гнів. Передовсім випрошує собі цісар, щоб безустанне наводження покійного його батька супроти його особи раз уже залишено, бо це його як сина ображає і є вельми невідповідне“.

НАША БЛАГОВОННА ПОЛТВА

вже ціла прикрита від університету аж до площі Голуховських і на другий рік скрізь зазеленіють над нею гарні плянтації.

НОРМАЛЬНА ЗАЛІЗНИЧА КОМУНІКАЦІЯ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ ТА ЧЕХІЄЮ.

До 5-ох днів наладнають нормальну залізничу комунікацію між Чехією та Німеччиною. У суботу почнеться безпосередня комунікація між Прагою та Віднем, Берліном і Парижем.

—o—

ЧЕМБЕРЛЕН ПОЇДЕ ДО РИМУ?

„Матен“ довідується з Льондону, що після полагоди еспанського питання та здійснення англьо-італійського договору прем. Чемберлен виїде на візиту до Риму.

—o—

ПОЛЬЩА В НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ ВИЗНАЄ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД?

Варшавський „Час“ довідується, що в найближчому часі Польща визнає уряд з Бургосу — покищо невідомо, в якій формі. Можна міркувати, що Польща вишле до Бургосу посла, а не — як більша частина урядів — дипльоматичного агента.

—o—

ЛЬОРД СТЕНГОП — ПЕРШИМ ЛЬОРДОМ АДМІРАЛІЦІЇ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Як подають з Льондону, льорда Стенгопа зіменовано першим льордом адміраліції на місце Дафа Купера. Нового міністра домінії ще не зіменовано.

—o—

ЄГИПЕТ КУПУЄ 9 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

Єгипетський уряд розглянув проект закупна 9-ох воєнних кораблів для нової єгипетської фльоти. Замовлять їх у брітійських доках.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на листопад 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

НІМЕЧЧИНА НЕ ЗАПРОПОНУВАЛА ЛИТВІ ПАКТУ НЕАГРЕСІЇ.

У париській та льондонській пресі появилася поголоска, що Німеччина запропонувала Литві пакт неагресії під умовиною, що Литва:

1) зірве пакт зі СССР,

2) зверне більшу частину експорту землеплодів до Німеччини,

3) утворить з Клайпеди вільну територію.

„Ельта“ дементує цю вістку: Литва не дістала ніяких подібних пропозицій.

—oo—

ЯПОНІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ДОВОЗУ ЗБРОЇ ДЛЯ КИТАЮ З ФРАНЦУСЬКИХ КОЛЬОНІЙ

Як це заявив представник японського міністерства закордонних справ, японський амбасадор у Парижі зложив протест проти постійного довозу зброї та муніції для Китаю через Індокитай

Сторінка без політики.

Символ архітектонічного мистецтва фашистівської ери.

ВЕЛИЧАВА ДЗВІНИЦЯ В МІЛЯНО.

Мусоліні доручив одному з найліпших сучасних італійських архітектів виконати проект дзвіниці для катедри в Міляно. Цього архітекта — Віка Вігано вважають мистцем нової італійської архітектури. Проект найбільшої дзвіниці світа виконає цей архітект уже у найближчому часі, бо той проект зреалізують мабуть уже до кінця 1942. р.

Мистець Вігано проектує будову дзвіниці біля мілянської катедри у прегарнім готику. Дзвіниця буде також у готицькому стилі; прикрасять її, як і катедру різьбами у білім мармурі. Дзвіниця сягатиме висоти 164 м. та на її вершку вирізьблять ще статую Мадонни, висоту на 60 м. Відповідно до будови, вона матиме величезний фундамент. Це буде залізо-бетонний бльок 14.000 кубічних метрів обему. При будові вежі зужиють приблизно 9.000 м.³ бетону. При цілій будові зужиють 4.000 тон заліза та 2.500 м.³ мармуру.

Мілянська дзвіниця буде, як твердить ентузіястично фашистівська преса, символом архітектонічного мистецтва фашистівської ери. На рівні 8 і пів м. під підставою дзвіниці вимурують та вирізьблять велитенську крипту, в якій спочиватимуть ті, що своєю діяльністю причинилися до величі держави. Стіни дзвіниці прикрасять плоскорізьбами у білім мармурі та мозаїками, що будуть змальовувати сцени з історії фашизму та етапи його розвитку. Між іншими вирізьблять там постаті, що будуть символами вічного союзу Католицької Церкви з фашистівською державою. Вирізьблять також папу Пія XI. на папському престолі. Мотиви до інших плоскорізьб візьмуть з мітольоґії; тут будуть такі символічні постаті як боги перемоги та інші.

На висоті 80 м. умістять правдиву дзвіницю, відки лунатимуть голоси 18-и дзвонів, які виконають найбільші майстри з найкращого матеріялу.

На висоті 135 метрів вибудують велитенську тарасу, з якої можна буде оглядати одну з найкращих панорам світа. З неї буде видно ціле Міляно та край аж по сніжні шпилі Альп. На висоті 140 м. стоятиме гарно різьблений т. зв. „вівтар батьківщини". Вершок дзвіниці, під ногами Мадонни, прикрасять готицькими вежечками. На вершку кожної вежі стоятимуть статуї святих та великих мужів старовинних і середніх віків — Юлія Цезаря, Августа, Верґілія, Данта, Колюмба, Мікель Анджеля, Леонарда да Вінчі та інших.

Кошти будови цієї найбільшої дзвіниці світа обчислюють на 60 міліонів лірів. Покриє їх частинно держава та частинно сам нарід.

Найскромніший чи найскупіший міліардер.

У незвичайно рухливій льондонській дільниці, у скромнім трикімнатнім мешканні живе один із найбагатших людей Англії — сер Джон Еллерман.

Еллерман є власником великої частини акцій корабельного товариства, що вибудувало та пустило недавно на воду пароплав-велитень „Королева Елисавета". Отже він є власником найбільших та найшвидших кораблів імперії. Цей міліонер, що платить до державного скарбу щодня коло міліона франків податку, живе, як неодин з його нижчих урядовців та кожного дня їздить до праці метром.

Сер Джон одідичив цю, можнаб сказати, манію ощадности по батькові „старому Еллерманові", що помер уже 5 років тому. Еллерман, який міг себе справді назвати власником англійської торговельної фльоти, з кожного заробленого фунта стерлінґів видавав ледви два шилінґи. Решту платив він податковому урядові та складав до банку.

В іншому випадку — обяснив він — мій син Джон не зможе заплатити відповідних драчок.

Коли помер старий Еллерман, його син дістав по ньому 2 і пів міліярда франків. Майже стільки-ж дістав податковий уряд.

Джон Еллерман оженився з дочкою одного багатого анґлійського банкира. Вона зовсім погоджується зі скромними вимогами свого мужа, які іноді доходять до чудацтва. Якийсь час по шлюбі купив собі скромний міліярдер малого та практичного „Форда". Але при купівлі він застеріґся:

— Якщо бензина подорожіє, то мусітиму авто продати.

І справді, коли по місяцеві бензина подорожіла на 2 пенси, ощадний міліонер продав своє авто.

Еллерман ходить постійно в однім сірім убранні. Іноді виїздить він у свій сільський маєток Беркшир, який остав йому по батькові. Він їздить, очевидно, постійно третьою клясою та, якщо їде у довшу подорож, бере зі собою в папері перекуску, бо він тої думки, що його не стати на вибагливий харч у ресторані.

За пять літ ця людина подвоїла ще майно, яке дістала у спадщині по батькові.

Живе він у такий спосіб не з крайньої скупости, ні з бажання ориґінальности, але він має просто дуже скромні вимоги та гордить усякою розкішшю.

Нюйорська біржа автоґрафів.

В Ню Йорку істнує спеціяльна біржа, на якій котують автоґрафи ріжних сучасних славних людей зовсім неначе на грошевій біржі. На підставі цін можна теж оцінювати популярність якоїнебудь славної людини.

Найвищі ціни платять за автоґрафи диктаторів. Автоґраф Гітлера коштує під цю пору 100 долярів. Автоґраф Мусолінія — 75 дол; Кемаля Ататюрка 60 дол. В один час за автоґраф Сталіна платили 200 долярів, але тепер його ціна сильно впала

У перших роках президентури Рузвельта платили за його автоґрафи по 80 долярів. Та згодом почалася інфляція, коли на ринок кинули велику скількість автоґрафів і тепер автоґрафи можна дістати по 25 долярів за штуку. Коли Блюм та Іден був при владі, за їх підписи платили по 60 долярів. Тепер ціна впала до 5 долярів за штуку.

„Тверді" устійнені ціни мають лиш підписи: Пія XI. — 50 дол. і Магатми Ґандія — 30 долярів.

Великий скарб під Ґреноблем.

Один торговець меблями у Ґренoблі знайшов у купленім ним столику з XVII ст. кілька старих рукописів. Торговець звернув увагу спеціяльно на один рукопис. Той документ підписав якийсь Пер де Мішай і де Борса, в якім оба автори повідомляли своїх спадкоємців про скарб, що вони його закопали в 1794 р. на території громади Крозе.

У знайденому документі було точно подано, в якім місці лежить закопаний скарб, що на нього складалося 24.000 золотих фльоренів.

Торговець меблями виїхав до Крозе, яке має тепер 400 мешканців і повідомив мера, що 150 м. від дуба Короля, зі західної сторони, недалеко каплиці де Борса закопане золото... Дуба Короля вже давно нема. Не стало теж і каплиці де Борса. Інших точніших даних документ не подавав, а ті дані, що їх і подавав старий документ, не були зазначені на пляні громади. Всетаки розкопи перевели й вони не дали ніяких успіхів.

Кілька днів тому з Парижа приїхало до Крозе 3 мужчин. Вони вночі почали знову розкопувати терен і знайшли скарб. Їм удалося віднайти в одній із париських бібліотек катастральний плян з XVIII. ст. з точно зазначеними місцями, що їх подавав старий рукопис. Незнайомі забрали золото й відїхали.

Тоді мер громади звернувся до прокураторського уряду зі скаргою на незнайомих, які, як згодом виявилось, успіли вже продати знайдені фльорени, за які дістали більше, як міліон франків.

Крім мера, скаргу вніс ще і граф Віліне-Крозе, власник землі, на якій був закопаний скарб. Третю скаргу з домаганнями подав париський адвокат де Крозе, спадкоємець у простій лінії того, що закопав скарб у 1794 р. коли саме в цілій околиці відбувалися гострі селянські заворушення.

Коли хтось має здорові нерви.

Люди, що важко, нервово працюють не повинні займатися розвязкою цієї справи.

Але хто має вільних десять хвилин (або й більше, бо ледви чи за 10 хв. дасть собі раду), хто хотів би провірити свою бистроту думки, може взяти папір та олівець та може спробувати розвязати ось таку загадку:

Петро й Микола — рідні брати. Андрій та Олена — брат і сестра. Іван і Софія — брат та сестра. Аркадій та Наталка — брат і сестра.

Відомо, що Петро оженився зі сестрою мужа Віри, Андрій — зі сестрою жінки Аркадія, Іван — зі сестрою мужа Марії, Микола — зі сестрою мужа Олени. Аркадій — зі сестрою жінки Андрія.

Відоме теж, що Софія вийшла заміж за брата мужа Наталки, Наталка — за брата жінки Петра, Олена — за брата жінки Миколи, Марія — за брата жінки Івана.

Тепер можна попробувати розшифрувати хто з ким жонатий.

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Поведім скрізь завзяту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою букваря з читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Нова нота мадярського уряду до Праги.

АРБІТРИ МАЮТЬ РІШАТИ ЛИШ ПРО СПІРНІ ТЕРИТОРІЇ; ПРО ЗВОРОТ ТЕРИТОРІЙ З МАДЯРСЬКОЮ БІЛЬШІСТЮ МАЮТЬ РІШАТИ ОБА УРЯДИ МІЖ СОБОЮ.

У четвер вечором мадярський посол у Празі гр. Веттштайн відвідав чеського міністра закордонних справ Хвальковського та доручив йому відповідь мадярського уряду на чехословацьку ноту з 26. ц. м.

Мадярська Телеграфічна Агенція подає зміст цієї мадярської ноти:

„Королівсько-мадярський уряд боліє над тим, що чехословацький уряд не відповів зовсім на мадярський проект у справі плебісциту. Це становище чесько-словацького уряду тим більше здивувало мадярський уряд, що його домагання йшли по лінії засад монахійського порозуміння, що їх притримувався досі чесько-словацький уряд у переговорах з Мадярщиною".

МАДЯРСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МІНХЕНСЬКИХ ПОСТАНОВ.

Чеськословацький уряд у своїй ноті до мадярського уряду зазначив, що „тепер можуть іти переговори лиш про питання мадярської меншини" у Карпатській Україні та Словаччині тому, що „перша і друга точка додаткового протоколу до монахійського порозуміння з 29. вересня 1938. р. торкається тільки питання польської та мадярської меншини".

На те мадярська нота відповідає: „Навіть, якщо ці точки рішають тільки питання меншин німецьких, мадярських та польських, то нема сумніву, що всі постанови мінхенського порозуміння про перебудову Чехословаччини, стоять на засаді самовизначення народів. З цього недвозначно виходить, що не можна заперечити права самовизначення тим меншинам, які самі цього домагаються. Отже мадярський уряд стоїть дальше на станови щі плебісциту".

ЯКІ ТЕРИТОРІЇ ПІДПАДУТЬ ПІД АРБТРАЖ?

Чехословацький уряд у своїй ноті зазначує, що він готов приняти арбітраж Німеччини та Італії. Це на думку мадярського уряду значить, що чехословацький уряд згори піддається рішенням цих двох великодержав. Це очевидно, — зазначує мадярська нота — що ці арбітражі рішатимуть тільки про спільні території, а не про ті, що до яких порозумілись уже оба уряди та яких звороту домагалась мадярська нота з 24. ц. м. На думку мадярського уряду — у склад розємчого суду входити повинні великодержави, безпосередно заінтересовані у цій справі та рішення повинно залежати виключно від їхньої децизії.

Чеська нота ставить пропозицію, щоб „рішення арбітрів устійнило з подробицями коли і як чеська військова та цивільна влада передасть мадярській військовій владі територію, де більшість становлять мадяри". На думку мадярського уряду це рішення може відноситися лиш до спірних територій.

БЕЗПОСЕРЕДНІ ПЕРЕГОВОРИ .

Тому мадярський уряд думає навязати безпосередні розмови між мадярськими та чеськими військовими знавцями у справі передачі територій, де мадяри творять національну більшість.

З тою метою мадярський військовий аташе у Празі порозуміється негайно з відповідними чеськими військовими чинниками.

ПОГРРОЗА.

Мадярський уряд пригадує чехословацькому, що від самого початку переговорів привязував він велику вагу до того, щоб переговори у найкоротшім часі дали позитивні висліди. Тому мадярський уряд не може відповідати за наслідки, які викличе проволока переговорів.

Гострий виступ французького премієра проти комуністичної партії.

ДАЛЯДІЄ ОПРАВДУЄ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ.

Другий день конгресу французької радикальної партії у Марсею пройшов виключно під знаком промови прем. Даладіє. Головно велике враження викликав гострий виступ прем. Даладіє проти комуністичної партії: Даладіє закинув комуністам, що вони спершу змагали до світової війни, опісля саботували акцію французького уряду в обороні інтересів Франції. Для своєї акції користувались вони найпоганішою брехнею.

Після промови Даладіє передбачують остаточний кінець співпраці радикалів з комуністами.

ОСНОВНИМ ІНТЕРЕСОМ ФРАНЦІЇ Є ЗБЕРЕГТИ БЕЗПЕКУ.

Оправдуючи закордонну політику французького уряду, прем. Даладіє виснив тактику уряду та заявив, що договір у Мінхені був актом здорового розуму. Цим облекшив він помітно завдання міністра Бонне, що у пятницю підчас дискусії над закордонною політикою Франції має виголосити експозе в обороні своєї політики.

Коли йде про засади, якими кермуеться французький уряд у своїй закордонній політиці, то основною засадою цієї політики вважають слова прем. Даладіє: „Основним інтересом Франції — є зберегти безпеку." Між іншим Даладіє сильно підчеркнув звязок Франції з її кольоніяльною імперією; у цім бачить він майбутність держави.

Премієр заявив, що кількість приятелів Франція побільшить новими та відновленими приязнями.

ДАЛЯДІЄ ПРО ФІНАНСИ.

Крім того прем. Даладіє, обговорюючи внутрішню політику уряду, заторкнув справу фінансів. У буджеті на 1939. рік видатки дійдуть до 112 міліярдів, а податки принесуть всього 66 міліярдів франків.

—o—

МІНІСТР РІБЕНТРОП У РИМІ.

Мін. Рібентроп приїхав до Риму в четвер в год. 22.50. На двірці повитав його мін. Чіяно з державними й партійними достойниками і німецький амбасадор.

В пятницю перед полуднем мін. Рібентроп розмовляв з Мусолінієм.

—o—

РИМСЬКІ РОЗМОВИ МІНІСТРА РІБЕНТРОПА.

Після приїзду до Риму відбув мін. Рібентроп одногодинну розмову з мін. Чіяном.

В пятницю в 9. год. відбув мін. Рібентроп нараду з амб. Макензеном, в 10. год. поїхав до мін. Чіяна та говорив з ним до полудня.

Першу розмову з Мусолінієм відбуде Рібентроп мабуть в пятницю пополудні.

—o—

ЧЕСЬКІ ТЕРОРИСТИ НА ПОГРАНИЧЧІ ЗАОЛЬЗАНСЬКОГО ШЛЕСЬКА.

У польській пресі появилися вістки, що чеські терористи непокоять польське пограниччя, обстрілюючи митну сторожу та поширюють серед населення заользанського Шлеська летючки, звернені проти польської держави. Летючки взивають населення до саботування польської влади, бойкотування польських шкіл і т. і.

На польсько-чеському пограниччі зранили чеські терористи ручною гранатою польського граничного сторожа. Польські граничні сторожі обстрілюють чеські терористи. Минулої ночі кинули вони три ручні гранати на польський митний уряд у Пієтральті.

Словаки творять власне летунство.

Команда гвардії о. Глінки взялась організувати летунські частини. Словаків, які перейшли летунський вишкіл, завізвано зголошуватися.

СЛОВАЦЬКИЙ ЄПИСКОП У ПАПИ.

Папа приняв на авдієнції спишського єпископа о. Войташека, який перебуває в Римі.

—o—

На чесько-німецькому пограничі скасовано виятковий стан.

З Праги подають урядово: Від 25. ц. м. скасовано виятковий стан у 6-ох прикордонних округах, у тих частинах, які після остаточного розмежування залишаться при Чехії.

Признаються до диверсії та невдачі.

Орган мадярських націонал-соціялістів „Мадяршаг" виразно признається до того, що мадяри намагались викликати штучно повстання на Карпатській Україні та Словаччині. Члени мадярських руханкових та військових організацій, числом дві тисячі людей, вмашерували були на Закарпаття і виконали саботажні акти. Одначе ця акція мадярських терористів тревала тільки пять днів: поверх сотку саботажників убили військá федерації, коло 400 попало в полон, а решта розбіглася, благаючи в українців та словаків пощади й милосердя. Тільки маленькому гуртові саботажистів удалося втекти через кордон до Мадярщини.

Японські війська перервали залізничу лінію Кантон-Ганкав.

Як подають з японських джерел, японці перервали залізницю Кантон—Ганкав під Менином (70 км. на південь від Вучану). Японці йдуть вперед південним берегом ріки Янтсе.

ТИЖДЕНЬ ТРІЮМФУ В ЯПОНІЇ.

В пятницю в 18-ій годині опубліковано в Токіо офіційний комунікат цісарської головної кватири, яка повідомляє, що японські війська заняли цілий простір Вучан, разом з містами Ганкав, Чанян і Вучан. Цей комунікат розплакатовано на переповнених юрбами вулицях при звуках усіх серен і тріюмфальних окликів „Банзай!"

Завтра починається в Японії тиждень, присвячений перемозі; він скінчиться 3. листопада. На різних площах збирається населення та робить приготування до демонстраційного походу, в якому візьме участь м. ін. 50.000 шкільної молоді.

3. листопада цісар мабуть оголосить маніфест, у якому висує ціль японських військових операцій; новий Китай, тісно звязаний з Японією та Манджурією.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ТОКІО.

Американський державний департамент повідомив, що 6. ц. м. вислав він до Токіо протест проти трудноців, що їх японська влада робить американським купцям у Китаю. Америка погрожує репресіями, якщо Японія не буде шанувати політики „отвертих дверей" у Китаю.

Дотепер ще не наспіла японська відповідь.

Чесько-польський кордон устійнять без плебісциту.

ПИТАННЯ СПІШУ, ОРАВИ І ЧАДИ РІШАТЬ БЕЗПОСЕРЕДНІ РОЗМОВИ ЗІ СЛОВ. УРЯДОМ.

Польсько-чеські переговори у справі остаточного рішення справи чесько-польського кордону йдуть у приязній атмосфері, але потриваються ще довший час. На Тешинськім Шлеську не буде плебісциту; Польща дістане мабуть кілька сіл у фриштадськім повіті.

Польські претенсії до Чади, Спішу та Орави залагодять між собою уряди словацький та польський. Про це вже говорив пос. Сідор з мін. Беком у Варшаві.

Б. ПРЕМІЄР БРОДІЙ СТАНЕ ПЕРЕД СУДОМ ЗА ЗВЯЗКИ З ЧУЖОЮ ДЕРЖАВОЮ?

У вечірній пресі появилась вістка, що б. премієр Бродій стане перед судом під замітом державної зради. Йому закидають звязки з чужою державою.

По широкому світі.

З Литви виїхав совітський посол Крапівнієв.

У Танганіці відбулось демонстраційне віче проти звороту цієї кольонії Німеччині.

Італійський міністр закорд. справ запросив усі держави до участи у римській міжнародній виставі 1942 р.

Естонський уряд приняв буджет на 1938-9 рік у висоті 103,500.000 корон.

Фінляндія має тепер 3,834.662 мешканців. За минулий рік її населення збільшилось на 27.499 осіб.

Новинки.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (240) число „Діла" підпало конфіскаті за зміст новинки про конфіскату „Діла" (ч. 239).

— **Не хочуть розуміти української мови.** Урядовці на стації в Мостиськах ніяк не хочуть розуміти української мови. Дня 17. ц. м. О. Феделевич з Чернева просив білет до Перемишля. Урядовець Владислав Пасек відповів йому, що „нема такей стації", але вкінці по довших суперечках видав білет. Може б так дирекція залізниць повчила урядовців, що така поведінка урядовців не лежить в інтересі такого підприємства, яким є залізниця.

— **„Гарна" забава.** В неділю 16. ц. м. відбувалась в селі Володимирці біля Журавна „стражацька забава". В ночі, коли гості добре розбавились, відомий загально авантурник Іван Гроголза убив молодшого хлопця, що грав в оркестрі, Семена Хемія. Слід згадати, що ця „стражацька забава" відбувалась під проводом місцевого солтиса, що разом з усіма „гостями" був пяний до безтями. На той сам день староство у Жидачеві заборонило читальні у Володимирцях забаву без ніяких причин, хоч забава в читальні відбувається культурно без алькоголю і вбивств. За наслідки цієї події повинен відповідати тільки солтис, бо він сам як провідник почав пиятику і давав примір іншим. Українська свідома молодь у цій забаві взагалі участи не брала, поза кількома старшими, які летять до горілки мов нетлі до світла. Вбитий бл. п. Семен Хемій був свідомим хлопцем і впав жертвою з рук того товариства, що так „культурно" забавлялося у стодолі зі сіном і збіжжем.

— **Нові робітничі** доми, що їх скінчив будувати на Сигнівці комітет розбудови м. Львова, виставлені на продаж. Робітничі доміки складаються з кімнати з кухнею і городцем простору до 500 м². Залежно від типу дому і величини парцелі той, хто купує дім, мусить заплатити від 1.410 до 2.130 зол. Зголошення у справі купна робітничих домів приймає комітет розбудови м. Львова в ратуші (І. поверх, ч. двері 103) від год. 10 до 13-ої.

— **Нові „Доми Людове" в Товмаччині.** В селах: Окнянах, Троянах, Озерянах і Бородчині, пов. Товмач, кінчать будувати нові „Доми Людове". В Гориглядах, пов. Товмач, Т. Ш. Л. скінчило будувати шкільний будинок, а в Одаї кінчить будувати.

— **Будова 17 шкіл.** У 17-ох селах, борщівського повіту, а саме: Монастирці, Звиняччі, Латківцях, Вовчівцях н/ Дністром, Іваню Пустім, Ніврі, Залісі, Шершенівцях, Циганах, Збрижі, Ланівцях, Сковятині, Кудринцях, Панівцях, Турильчі, Вовчківцях і Мельниці, будують нові школи. Гроші на будову шкіл складає саме громадянство, а допомогою приходить Т-во підтримки будови вселюдних шкіл. („Всхуд").

— **Досліди над поширенням сухіт** між населенням рудецького повіту переводитиме протисухітнича рухома колюмна клініки внутрішніх недуг університету зі Львова. Згадана рухома колюмна приїзджає з апаратом Рентгена заходом повітового лікаря в Рудках д-ра Л. Козаневича, вже 3. листопада ц. р. до Погірець, де буде 3. і 4. листопада ц. р. пересвітлювати масово легені і серце доокличного населення. Дня 7. і 8. листопада згадана колюмна пересвітлюватиме населення в Рудках. Лікарі видаватимуть недужим вказівки на письмі.

— **Як польське громадянство підтримує діяльність Т. Ш. Л.?** Агенція „Всхуд" повідомляє, що цьогорічна збірка фондів на „Дар Народови 3-го Мая" принесла в Галичині 141.4991 зол. і 43 сот. Цьогорічна збірка перевищає минулорічну збірку на „Дар Народови" квотою 12.588 зол. Усі гроші з цієї збірки призначені на діяльність Т. Ш. Л., що веде плянову польонізаційну акцію між українським населенням у Польщі.

— **Почесними докторами** іменував сенат львівського університету президента Польщі проф. Мосьціцького, марш. Сміглого-Ридза і мін. Бека з нагоди прилучення Тешинського Шлеська до Польщі. З цієї нагоди відбулось в четвер 27. ц. м. на Замку у Варшаві святочне вручення диплеомів при участи міністра освіти та ректорів високих шкіл у Варшаві і ректора львівського університету.

— **Велика афера залізничника у Львові.** Поліція арештувала 43-літнього Ігната Орловича з Зашкова, який був старшим службовиком на товаровім дворці у Львові, за окрадання товарових посилок від трьох років. Арештований Орлович витягав з товарових посилок частину товару, а на їх місце вкладав каміння та інші предмети, щоб товарові посилки мали означену вагу. Крадені речі перевозив до Зашкова, де їх укривав у свого брата Франца Орловича, власника млина або продавав купцеві Е. Горовіцові з Зашкова. При ревізії поліція знайшла дві фіри ріжних крадених товарів. Поліція арештувала обох Орловичів, Горовіца та його дві сестри.

— **Всі мешканці камяниці затроїлись газом.** Коло дому у Львові, вул. Новий Світ ч. 6. пукла газова рура; ґаз наповнив пивницю і дістався до всіх мешкань. Майже всі мешканці дому важче або легше затроєні; 6 осіб у небезпечному стані. Найбільш потерпіли мешканці партеру, найменше — мешканці 2. поверху.

— **Облава на „торбинкарів".** Від довшого часу невідомі напасники нападали на самітні жінки на пітемних вулицях, недалеко цвинтарів та в парках, яким виривали торбинки з грішми. В четвер 27. ц. м. поліція перевела облаву на терені між Знесінням та Голоском Великим, де в шопі власника фільварку Рота знайшла 6 дівчат і 10 молодих мужчин, які саме виривали жінкам з рук торбинки з грішми. Пять дівчат поліція відставила до шпиталю, бо були венерично недужі, а всіх інших арештувала. Арештовані призналися, що виривали торбинки з рук прохожих самітних жінок.

— **Землевласник обманцем.** Влада веде слідство проти одного з найбільших землевласників у східних воєвідствах Польщі. Згаданий землевласник продав недавно коло 3.000 га лісу великій деревній фірмі з Варшави. Одначе фірма не могла приступити до вирубу, бо інші купці доказали документами свої права до спірного ліса. Виявилося, що землевласник продав той самий ліс два рази за суму коло 600.000 зол. Подробиці слідства тримають в тайні.

— **Боротьба з божевільним у поїзді.** В особовому поїзді, що їхав з Варшави до Радома, божевільний Стефан Вайсбун кинувся з ножем на подорожніх і зранив кс. В. Корчака та дві жінки. Божевільного обезвладнили і знайшли при нім картку звільнення зі заведення для божевільних у Древниці.

— **Евхаристійний конгрес в Індіях.** У 1952 р. британські Індії святкуватимуть 1900-ліття прибуття одного з апостолів св. Томи і 400-ліття смерти св. Франца Ксаверія. У звязку з тим індійські католики роблять заходи, щоб міжнародній евхаристійний конгрес відбувся у британських Індіях.

— **Нові методи боротьби з релігією в СССР.** Новий заступник Єжова ком. Філяретов видав розпорядок на основі якого до 31. березня 1939. р. у цілому СССР ГПУ має перевести основну статистику священників, церков і домів молитви. ГПУ хоче знати якими силами розпоряджають тепер у СССР релігійні громади, щоб можна було повести проти них інтенсивну протиакцію.

— **Масові арештування в Москві** перевело Г. П. У. у звязку з великими зловживаннями у державних крамницях з паливом і харчами. ГПУ арештувало директора пятьох харчевих крамниць Демешкіна, начальника транспорту овочів Тітова, директора овочевого комбінату Носова та кількох вищих урядовців за грошеві зловживання. Масові арештування перевело Г. П. У. між вищими урядовцями московського тресту з паливом за диверсійну діяльність. В найближчому часі відбудеться в Москві новий „товаровий" процес, що скінчиться масовими присудами смерти.

— **Великі джерела гелія в Канаді.** Постійний попит за гелієм довів до того, що канадійський уряд перевів у Канаді основні досліди джерел гелія в Онтаріо та Альберта, де в малій кількості діставали цей газ підчас світової війни. Досліди виявили, що продукцію гелія можна збільшити так, що потреби Канади і В. Британії будуть вповні заспокоєні. Кошти продукції не будуть вищі від 2.500 долярів за шестистінну стопу. В найближчому часі Канада покриє запотребування на гелій фабрик радієвих лямп, консервування харчів, реклямових лямп.

—o—

✠ Посмертні згадки

О. ІВАН ШЛЕМКЕВИЧ.

В четвер 27. ц. м. помер парох Сновидова пов. Бучач, о. Іван Шлемкевич у 80-ому році життя. В. Й. П.!

Дописи.

СТРИЙ.

Ювилейне свято з нагоди 25-ліття філії Музичного Т-ва ім. Лисенка рішив виділ відсвяткувати ювил. 29. жовтня ц. р. відбудеться в год. 7-ій рано в парохіяльній церкві поминальне богослужения за [illegible] членів Т-ва, учителів та учеників музичної школи; дня 5. листопада ц. р. в год. 12-ій вполудне концерт з продукціями елевів музичної школи у Стрию при співучасти учеників Музичного Інституту ім. Лисенка зі Львова в салі Народнього Дому; дня 6. грудня ц. р. в год. 7.30 веч. ювилейний концерт у великій салі „Народнього Дому" заходом учительського збору музичної школи і співацьких товариств. З цієї нагоди повстав у Стрию комітет будови „Дому Української Культури", який звернувся з покликом до всіх музичних та співацьких товариств і гуртків у краю та поза його межами складати гроші на будову цього Дому. В „Домі Української Культури" знайде приміщення музична школа та інші культурні установи у Стрию. Очевидно комітет будови пригадує делегатам, які продають [illegible] на будову „Дому Української Культури", щоб використали короткий речинець довозу на [illegible]. Гроші слід пересилати до Музичного Т-ва ім. Лисенка у Стрию при вул. Голуцька ч. 1.

ТУРКА.

Величаве свято Бойківщини. В [illegible] 16. ц. м. [illegible] свідоме громадянство Бойківщини [illegible] Турчанщини величаве торжество під гаслом „Бойківщина рідній Церкві і „Просвіті" з нагоди 950-ліття хрещення України і 70-ліття Матірної „Просвіти". Свято відбулося в Турці при участи [illegible]. Тисячі народу з побіжжих і [illegible] околиць [illegible] [illegible] і сердечного [illegible] не [illegible] [illegible] від 1918 року. Сільський [illegible]

у Турці вже заздалегідь поробив усі заходи, щоб це свято в день Покрови Діви Марії вдалося якнайкраще, але величавість свята перейшла всі сподівання. Прегарна погода і настрої у зв'язку з подіями на Закарпатській Україні причинились до того, що на торжество прибула невидана досі маса народу. В самому поході взяло участь понад двадцять тисяч народу. Торжество звеличав своєю присутністю Преосвященний Кир Григорій Лакота, голова Матірного Т-ва „Просвіта" д-р Іван Брик і начальник організаційного відділу „Просвіти", хоруживий прапору П. Петрик. В навечеріє свята голова філії „Просвіти" в Турці о. кан. Іван Федевич у присутності членів виділу, делегатів повітових установ, представників читалень та гостей привитав у гарно прибраній салі Народнього Дому делегатів Матірної „Просвіти". Хор „Просвіти" відспівав „Цей день ми радісно витаєм" і всі зібрані голосним триратним „Слава" привітали гостей. Голова д-р І. Брик у коротких словах подякував за сердечне привітання. З черги всі пішли до парохіяльної церкви на поминальне богослуження за померлих членів „Просвіти". Цьогож вечора вхід до Народнього Дому і фронтова стіна були гарно прибрані й освітлені жарівками, а вздовж входової залі з фестонів виділи таблиці з просвітянськими гаслами. Чит. „Просвіти" в Турці Середній теж прибрала свій дім зеленню, прапорцями, ювилейними картинами та освітила лямпіонами. В день торжества майже всі українські доми в Турці були прикрашені жовто-блакитними прапорцями, а на вікнах виставлені ювилейні віддзнаки. Вже від ранку прибували пішки та фірами просвітяни, а з Лімної, Ільника, Явори, Шумича, Присліпа й Ясінки Масьової прийшли теж процесії. В год. 9-ій приїхав з Перемишля Кир Григорій, якого в імени вірних привитав о. дек. Іван Тимчук. Маленька вихованиця української захоронки виголосила привіт владиці і вручила квіти. На ерекціональнім майдані поблизу церкви почалася полева архиєрейська Служба Божа, яку відправив єпископ в асисті оо. дек. Тимчука, Куновського та оо. Сапоцького і Савчука. Співав хор „Просвіти". Високопатріотичну проповідь про князя Володимира виголосив о. кан. Яків Турянський. До св. Причастія ставуло кількасот вірних. По богослуженні пішли всі походом над ріку Яблінку, де відбулося водосвяття і посвячення дубового памяткового хреста з нагоди 950-ліття хрещення України. Напереді йшли злучені процесії, за ними хор „Просвіти" з Турки, далі Преосвященний з духовенством у числі 30 священиків, за ними хоруживий „Просвіти" П. Петрик ніс прапор „Просвіти" в асисті четверьох селян, за прапором делегати установ, діти, жіноцтво й мужчини. В поході йшло загалом понад 20.000 людей, зпоміж яких вирізнялися такі групи: діти з Турки Середньої з національними прапорцями, „Луг" з Ісаї, селянська молодь з Ясінки Масьової та з Вовчого. По водосвятті напереді походу луговики з Ісаї несли посвячений памятковий хрест, який вкопано коло парохіяльної церкви. В год. 3. пополудні почалась академія в Народньому Домі. На академію під голим небом не було дозволу (спершу взагалі заборонили були свято), а що саля не могла помістити всіх людей, то багато мусіло з жалем відійти. На програму академії складалися: вступне слово і привіт о. кан. Федевича, промова голови д-ра Брика, продукції хорів і деклямації. На признання крім гарних промов заслуговують головно такі точки: просвітянський гимн у виконанні злучених хорів з Турки, Ісаї і Ясінки Масьової, руханкові вправи дівчат з Лопушанки при піснях „Гей там у Вільхівці" і „Там на горі сніг біленький", деклямація „Казка про Велетня", „Кант про страшний суд" (муж. хор з Лімної) і „Господи силою твоєю" — псалом (міш. хор з Турки). Академію закінчено відспіванням національного гимну. Декорацію сцени і салі виконав дуже вдатно різьбар Ст. Туравець. Сцену прикрашував прапор „Просвіти". Це величаве церковно-національне свято, якого Турчанщина давно не бачила, залишило у серцях усіх присутніх свій глибокий слід і підбадьорило всю Турчанщину до дальших змагань за краще майбутнє.

КОЛОМИЯ.

Величаве свято хрещення України в Коломиї відбулося в неділю 16. п. м. надзвичайно гідно та величаво. Вже в суботу в год. 18-ій церкви наповнилися вірними, які прийшли вислухати Всенічного. В 19-ій год. глибокий звук великого дзвона Михайла візвав українських громадян міста освітити вікна своїх домів свічками і національними прапорцями. Напівок, які тепер вже вільно вивішувати, того вечора ще не доволили вивісити. Але і без них ілюмінація випала прегарно. Церква, прибрана від фронту фестонами, довгими прапорами папським і національним, між якими високо над входовими дверми ясним світлом запав за очі глядачів трикіріон (що нагадував хрестом по середині тризуб Володимира В. і Ярослава Мудрого і тому дав пізніше поліційним органам, необзнайомленим з такими „подробицями" нашого обряду, притоку до інтервенцій...), освітлена рефлектором з кіоску „Гуцульщини", робила справді імпозантне враження. Прегарно виглядав відновлений „Народній Дім", теж прибраний фестонами і прапорами (між ними один папський), багато ілюмінований. Інші доми установ (Покутський Союз, Окр. Союз Кооператив) та виставки по крамницях і приватні українські доми на голос дзвона зазначили свої почування ілюмінацією своїх вікон. Того вечора світлом з вікон та прапорцями зазначилось обєднання цілого коломийського громадянства в поклоні незмірущій державнотворчій ідеї кн. Володимира Великого, у символізованій Христовим знамям і відданій Україні у переломовій історичній події хрещення 988 р. Другого дня в неділю на площі „Рідної Школи" при Українській вулиці від 9 год. рано збирався нарід на торжественну Службу Божу. Далеко від вулиці на широкому підвищенні уставлено вівтар. При вівтарі станув до Служби Божої о. прелат Ол. Русин в асисті численних священиків коломийського деканату, які прийшли зі своїми вірними з процесіями. Співав церковний хор під управою проф. Дм. Николишина. Гарна, немов вимріяна погода збільшувала побожний настрій вірних, які все більшою масою заливали широку рідношкільну площу. Справді, зразковий лад і порядок на площі, вкритій тисячами людей, тишина і повага підчас Служби Божої — все це захоплювало. По середині перед вівтарем між двома рядами численних хоругов уставилися діякони, за ними люди з памятковим хрестом і дівчата з образами. Ліворуч хоругов маси жіноцтва, праворуч мужчин. Окремі впорядчики (під проводом д-ра Станкевича) виконували дуже справно і добре своє завдання. Похід на водосвяття над Прут, що розвинувся на просторі 3-х кільометрів, робив величаве враження. Такого походу Коломия ще не бачила. На переді посувалося двома рядами 198 пестрих хоругов і 83 пeтеринці, за ними памятковий хрест, дальше йшла молодь українських народніх і середніх шкіл, за нею орхестра з Печеніжина, потім 18 священиків, церковний хор, далі довгі ряди жіноцтва (всіх жінок понад 7.000), а за ними мужчини, всі чвірками. Цілу годину і чверть ждали на площі останні, заки на них прийшла черга ставати в похідні чвірки. Дорогою цілий час грала орхестра і співали два хори. Над Прутом на зарінку о. прелат Ол. Русин довершив акту посвячення памяткового хреста, після чого о. Весоловський, редемпторист, виголосив гарну проповідь, надихану глибокою релігійністю і великою любовю до спадщини св. Володимира В., переданої нам хрещенням України. Навязуючи до свята Покрови, що припало саме на неділю, пригадав, що кн. Ярослав Мудрий передав український нарід під покров св. Богородиці, що Покрова була опікункою козацької Січі та весзав, де нам тепер шукати опіки й помочі. Наприкінці під його проводом всі учасники зложили присягу на вірну службу Христові, українсько-католицькій церкві і нації. Проповідь зробила на слухачах сильне враження. По відспіванні молитви „Боже, вислухай благання" похід вернувся до церкви, де на перковному подвірі вкопано памятковий хрест у приладжений заздалегідь бетоновий постумент. Відспіванням пісні „Хресту Твоєму" та „О, спомагай нас" закінчилося це величаве ювилейне свято. О. прелат подякував усім, що причинилися до звеличання торжества і по 16-тій год. люди поволі розійшлися. Селяни з процесіями відійшли у свої села. Загальне враження цього ювилейного свята дуже додатнє. Велика кількість учасників (понад 12 тисяч) є наглядним доказом, що маси горнуться до своєї церкви та радо йдуть за своїми духовними провідниками, бо мають до них довіря. Лад і порядок, повага та гідність має свідченням глибоку, вроджену культуру нашого народу. — Слід ще додати, що вечором мала відбутися в салі Шашкевичевої Каси академія, зложена з псальмів, відповідно дібраної деклямації та святочної промови історично-повчального змісту. Одначе тут вийшла дивна несподіванка, бо хоч влада прийняла програму зовсім поправно, не хотіла вінє дати дозволу на академію. Тому академія мусіла відпасти...

Учасник.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

✝

Дня 31. жовтня 1938 р. в год. 14.30 відбудеться у Львові на Янівськім цвинтарі в 13-тім полі на спільній могилі бл. п. о. МИХАЙЛА ДУРДЕЛЛИ та його сина бл. п. Д-РА ЕВГЕНА ДУРДЕЛЛИ

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА та ПАНАХИДА.

Того самого дня в год. 9-тій рано відбудеться в Соборі св. Юра

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за обох бл. п. Покійників.

На ті жалібні обряди запрошує Свояків, Вп. Друзів і Знайомих

Рідня Покійників.

Спорт.

ТІМ А — ТІМ Б 6:2 (4:1).

В четвер 27. п. м. відбулися на грищі Цитаделі тренінгові змагання двох дружин, з яких союзний капітан вибере репрезентаційну одинадцятку на міжміські змагання з Краковом. Тім А творила дружина зложена з найкращих гравців, які мають, так сказатиб запевнене місце в репрезентації. В тімі А грав Скоцень (Україна) на правому лучнику. У тімі Б грав у першій половині Мікльош та Боґурат в нападі (лівий лучник та лівий крайник), у другій половині на правому крилі грав Магольський. Нойман грав на середині помочі ввесь час. Переміг зовсім заслужено й доволі легко тім А, який мав рішуче кращий напад. З воротарів найкраще випав Зуб, найслабше Лукасевич. Ворота для Тіму А здобули: Скоцень 2 (один з карного), Гофман 2, Валіцький і Казьміровнч; для тіму Б — Волянін.

Суддював п. Бжуховський. Гратісових глядачів к. 1500, безплатних (перших 10 хвилин) к. 150.

ЛЬОНДОН. АНГЛІЯ — СУХОДІЛ 3:0 (1:0).

В середу 26. п. м. відбулися в Льондоні сензаційні змагання між репрезентацією Англії та репрезентацією европейського суходолу. Перемогли англійці, які мали крім перших 15 хв. беззастережну перевагу. Гра европейської дружини сильно розчарувала. Годиться відмітити, що репрезентація Европи грала без чеських репрезентантів і була тому до деякої міри ослаблена. Всетаки англійці знову виявили вищість свого футболу над европейським. Видців 75.000.

УКРАЇНА — ЮНАК.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги обох цих дружин відбудуться в неділю 30. п. м. у Дрогобичі в год. 2.30 попол.

СЯН — КОРОНА.

Мистецтво Окружної Ліги. Ці змагання відбудуться в Перемишлі на грищі Польонії в год. 2. попол.

СТЕП — ЗОЖА (ВИННИКИ).

Змагання за мистецтво Б-кляси відбудуться в неділю 30. п. м. у Винниках, в год. 1.30 попол.

ЗОРЯ — ЄДИНАСТКА.

Незвичайно важні змагання за мистецтво Б-кляси гратиме Зоря цієї неділі в Замкій Воді. Проти Єдинастки виступить уже Зоря з 6. змагуном України Косівським. Цей мечі відбудеться в год. 11.45.

УКРАЇНА — ЛЄХІЯ

Вирішні змагання за мистецтво юніорів відбудуться в неділю 30. п. м. на грищі Лєхії (Погулянка) в год. 3. пополудні.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Листування Редакції.

К-к, Перемишль: Допису не помістили з незалежних від нас причин. Могли про це писати тільки з покликуванням на пресу польську.

КТВ, Варшава: Німких газет, крім німецької, якої використовувати не можна, ми до нині не дістали.

Вп. Дописувачам у Бережанах, Путятинцях (Пов. Рогатин), Любіні Великім (пов. Городок): Подібно не можемо помістити з цензурних оглядів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Субота 29. X. год. 7.30 веч. „Остання новина".

Неділя 30. X. год. 12. впол. Симфонічний ранок; год. 3.30 попол. „Галузка розмарину"; год. 7.30 веч. „Остання новина".

Театр Ріжнородностей.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ТЕРНОПІЛЬ:
29. X. Шаріка.
30. X. Зоря над Почаєвом.
31. X. Лісова пісня.
1. XI. ?

ЗОЛОЧІВ:
2. XI. Маруся Богуславка.
3. XI. Орфей у пеклі.
4. XI. Наймудріший чоловік.
5. XI. На полі крови.
6. XI. Циркуль у замінку.
7. XI. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОГАТИН:
29. X. Мати наймичка.
30. X. Гетьман Полуботок.
31. X. Невольник.

ЖИДАЧІВ:
1. XI. Безталанна.
2. XI. Пісня Бескиду.
3. XI. Дай серцю волю...

Вистави в дрогобицькім повіті відкликаємо з причин від нас незалежних.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРЕБОВЛЯ:
31. X. Подвійна бухгальтерія (виступ Стефи Стадникової).
1. XI. Чорноморці.
2. XI. Нітуш.
3. XI. Казка старого млина.
4. XI. Гриць.
5. XI. Люди на криві.
6. XI. Хам.

Потім їде театр до Микулинець і Тернопопля.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Пішич кличе".
АПОЛЬО: „Геєнна".
АТЛЯНТИК: „Єзавель" з Беті Дейвіс.
БАЛТИК: „Фордансерки", Вмашерування польських військ у Заользи.
ВАНДА: „Двоє в юрбі", „Весела чвірка".
ҐРАЖИНА: „Її найбільша помилка" (Павля Весолі).
ЕВРОПА: „Марко Польо" (Ґейрі Купер).
ЕМПІР: „Царівна Сніжинка" Вальта Діснея.
КАСІНО: „Нага правда" (Ірина Дан, Ґейрі Ґрант).
КОПЕРНИК: „Остання бригада".
МАРУСЕНЬКА: „Друга молодість".
МЕТРО: „Чар Богеми".
МІРАЖ: „Рожа" за пов. Жеромського.
МУЗА: „Пані Валевська".
ПАЛЯС: „Чардаш" із Секе Сакалом.
ПАКС: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
РАЙ: „Щаслива 13-ка" (комедія).
РІЯЛЬТО: „Перли та серце".
РОКСІ: „Олімпіяда"
СВІТ: „Таємничі промені", „Цирк Серано" (Пат і Паташон).
СТИЛЕВЕ: „Шаєл і Гавел" і ревія.
ТОН: „Морські розбишаки", „Жовтий пірат".
УТІХА: „Капітан Тейльор" і ревія.
ХИМЕРА: „Ля Габанера" (Зара Ляндер).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Ватикан".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
„Версаль, Фонтенебльо".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 29. жовтня 1938.

Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Раніші вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Гпр кружляє коло хатини" на осн. китайської казки, 15.30 Орх. муз., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господ. вістки, 16.15 Літературна хроніка, 16.30 Спів. ресітал Е. Бендера у супр. форт., 16.50 „Сорок рублів на місяць" фрагм. із книжки Е. Кіріє „Марія Кіріє", 17.15 Концерт: орх., спів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, На сторожі КОП, „Фабрика чудес" гутірка для молоді, 19.15 День ощадности; Промова, Пісня, 19.30 Ревії фільма, оперетки, розр. концерт, у вик. орх., спів, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Співочий ресітал Мерседес Капсір, 21.25 Легка музика з пл., 21.55 Година несподіванок, Конкурсова авд., 22.55 Інформ. авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Від соли до сантименту, пл. (Варшава II.).

Неділя, 30. жовтня 1938.

7.20 Орх., 8.00 Раніший денник, 8.15 Для села: Хл. Газетка, Огляд ринків, Сальон. орх., 8.45 Поранок хліборобів, Поздоровлення, „Зимовий прелімінар нашi" гр. пл., 9.15 Музика з пл., 9.35 Відслонення памятника Кордецького в Івановіцах (Познанщина): Репортаж богослуження, 11.00 Промова віцепрем. Квятковського, 12.15 Симф. поранок, 13.15 Стрий, місто відбудоване з попелу, 13.20 Орх., сопран, тенор, 14.15 Промова мін. Каспшицького на вауж. віаді сх. земель у Кракові, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Ощадність до сили держави, словно-муз. авд., хор, орх., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Розр. концерт, орх., мецосопр., тенор; у перерві коло год. 17.00 Хвилина бюра студій, 17.50 Театр Уяви: „Галузка розмарину", 19.30 Програма на завтра, 19.35 Фрагм. із спорт. майдану „Погоні" та змагань „Смігли — Погонь", 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спортові вістки, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, наша програма, 21.20 Калейдоскоп, розр. концерт, тріо, сопран, два форт., арфа, 22.00 „Вуйцьо шукає плаща" Весела Сирена, 22.40 Легка музика, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танкова музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 31. жовтня 1938.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Танкова музика з пл., 8.50 Раніші вістки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Гутірка для купців і ремісників: Склади кольоніяльного купця, Варстат ремісника, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Не все школа була весела, авд. для молоді, 15.30 Сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Віольогія, 16.30 Варшавські академики в першій обороні Львова, 16.40 Орх., 17.20 Краків тому 20 літ, 17.35 Форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Академія весельчаків, літер. фрагм., 18.20 Актуальність, 18.30 Червоний кольор на вишиві, звук. репортаж із філіпинських ткацьких варстатів, 19.00 Легка музика з пл., 19.30 З піснею і танком по Мазовші, муз. суїта у вик. орх., 20.00 Раз то мало, муз. спогади із жовтня, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма, 21.00 Симф. концерт, 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Загурський — львівський сатирик, 22.20 Промова президента Львова д-ра Островського, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Англ. музика з пл. (Варшава II).

Користайте з небувало дешевої продажі з приводу ревонструкції дому і льокалю.
Перфумерія **С. ФЕДЕР**
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
50 кроків від правого рогу Легіонів.

Позір! Єдині українські шоферські курси **інж. Ярослава Білинського**
Провадженi українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всестороннє знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. —
ІНФОРМАЦІЇ І ВПИСИ ЩОДНЯ. ЛЬВІВ. ВУЛ. СИКСТУСЬКА 43. Тел. 236-32.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 29. жовтня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Осінні пісні та поезії, 18.00 Секстет, 20.10, 21.00 Веселий муз. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, танки, 21.00 Оперетові мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30 Циг. музика, 19.45, 20.00 Оперетові мельодії, 21.10, 22.00 Розр. концерт, 15.10 Еспанські мельодії, 18.00 Музика та пісні для народу і молоді, 18.30, 19.00 Італійські нар. мельодії, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.35, 21.00 Білетів фестіваль, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Турандот" оп. Пучінія, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.30 Муз. авд. для наймолодших, 21.15 „Пісні без слів" Мендельзона, форт., 21.30, 22.00 Театр Уяви „Королівський лист" ком. Рабіндраната Тагора, РИМ 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Одноактівка, 21.40, 22.00 Аріго Серато, скрипка, фортепіян, СОФІЯ 17.00 Камер. музика, 19.30 Спів, 20.00, 21.00 Форт.

Неділя, 30. жовтня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., весєлий квартет інстр., 16.00 Веселе пополуднє, 19.20 Легка музика, 20.10 21.00 „Клівія" оп. Доселя, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.30 15.45 21.20 Оп. орх., 17.00 Пісні у вик. хору, 18.10 Циг. музика, 19.10 Словацький і український комунікат, 19.25 Спів. ресітал, ВІДЕНЬ 14.50 15.00 Смичк. квартет на тему шведської нар. пісні, 18.40 19.00 Популярний концерт, 20.00 Вістки, 20.10 21.00 22.00 „Фавст" у музиці, концерт із Парижа, 22.30 Легка і танк. музика, ДОЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Улюблені мельодії Вердія, хор, сол., КЕЛЬН 20.10 21.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пучінія, ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 „Подорож до Китаю" оп. Базена, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.30 20.00 21.00 Симф. концерт, 22.35 23.00 „Хроніка славних полків" концерт військ. орх., МІЛЯНО 17.15 18.00 Орх. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 Військ. орх., 22.00 Муз. всячина, РАДІО ПАРІ 18.15 19.00 Симф. концерт, 21.00 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 Розр. музика, 21.00 22.00 „Три грації" оп. Легара, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів. ресітал Зори Дімітрової, ФРАНКФУРТ 20.10 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізета.

Понеділок, 31. жовтня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Діточі пісні, 17.00 Пісні, 17.15 Форт., 18.00 Весела муз. авд., 19.45 Веч. гомін, БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Трансм. з театру, БУДАПЕШТ 13.30 Військ. орх., 18.35 Дві арфи, 19.10 Словацький і український комунікат, 19.25 20.00 Мадярські нар. пісні в супр. циг. орх., 21.45 22.00 Тріо, 23.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.30 „Низини" оп. Д'Альбера, фрагм., 17.00 Поезії, 18.00 Весела авд. з муз. іл., 18.45 Весела авдиція, 19.00 Музика для молоді, 19.45 Актуальности, 20.00 Вістки, 20.10 21.00 Альбум Вільг. Буша, вес. авд., 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.25 Сучасні пісні, 20.10 Квартет, 21.00 З усього світа, репортажі, 22.30 Клявір, форт., ЛЯЙПЦІГ 20.15, 21.00 (після комунікату) 22.00 „Льомбардійці" оп. Вердія, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 17.55 Репетиції, 19.30 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 „Белерофон" ком. А. Кроче, опісля танк. музика, РАДІО ПАРІ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Оберон" оп. Вебера, РІҐА 18.05 Лотиські пісні, СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.15 Спів, 19.45 20.00 21.00 Бетовенівський концерт

БІРЖА

Львів, 28. жовтня 1938.

ГРОШІ

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·22—89·75. Доляри америк. 5·31·00—5·28·50. Доляри канад. 5·26·50—5·24·00. Фльорени гол. 290·00—288·35. Франки фр. 14·21—14·14. Франки шв. 121·15—120·35. Фунти анг. 25·41—25·25. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ческ. 10·75—10·40. Корони дун. 113·45—112·60. Корони норв. 127·55—126·60. Корони шв. 130·84—129·85. Ліри італ. 19·30—18·90. Марки фінлян. 11·22—11·10. Марки нім. срібні 92·00—89·00. Тель Авів 25·20—24·90.

Папери.

1 і пів проц. внут. 67·20—65·88. 3 інв. 1 ем. 84·00 серії 95·00, 2 ем. 85·00. серія 95·00, 5. конвер 67·38. 4 прем. дол. венот. 4 консолід. 68·25—68·13

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор 31·50 Вуголь 35·75—35·50, Ліпоп 38·75—38·50 Островець 64·25, Стараховичі 43·57.
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 28. жовтня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
1 кг. дес. експ. вкл. в оп. для вачет 2·90.
молоко 15—16 сот.
1 кг. сирь 1·40 зол.

Тенденція на масло вдержана, на молоко та я йця сильна.

КУПНО — ПРОДАЖ

ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополумінна 6.—, ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ліхтарки, батерії „Даймон" найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 2195 3-3

ЗАЛІЗНІ шамотові печі трикопальні, краєві і закордонні Ревтшнер, Легіонів 37 2080 6-7

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЄ місця господині вдова, що довгими роками вела самостійно господарство вдівця священика. Зголошення під „Невибаглива" до Адм. „Діла". 4-4

РІЖНІ

СИТКА до пудерничок, розпилячі, направляє прецизійно Центральна Дроґерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Б. асист. Від. пол.-ґін. Держ. Заг. Шпиталю

Д-р Фридерик Шнек

ґінекольоґ і поліжник
перепровадився і ординує тепер
ЛЬВІВ, УЛ. КОПЕРНИКА 19. І. П.
2256 Тел. 208-12. 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

Й. Гехт
ЛЬВІВ
Городецька 57
тл. 233-31

Фабричний склад інструментів дутих, смичкових, струнних, джезбендових, саксофонів, акордеонів (гармоній) фортепіян, патефонів, українських плит і роверів.

2181 Ціни фабричні. 1-3

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 2 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винайми і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.